

KIR. KÖZJEGYZŐK
K Ö Z L Ö N Y E

FOLYÓIRAT A PERENKIVÜLI TÖRVÉNYKEZÉS
ÉS A KÖZJEGYZŐI GYAKORLAT SZÁMÁRA.

Felelős szerkesztő:

FEKETE LÁSZLÓ DR.

budapesti kir. közjegyző.

KIADJA

A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Megjelenik havonként egyszer
(július és augusztus hónapok kivételével).

BUDAPEST, 1931.

Held János könyvnyomdája II., Margit-körut 7. Telefon Aut.: 536—95.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Felelős szerkesztő:

FEKETE LÁSZLÓ DR.

budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, II., Margit-körút 5/a. Tel. Aut. 517—16.

A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári csekkszámhája: 41.951.

A legújabb jogszabályoknak a közjegyzői gyakorlatot érintő rendelkezései.

Az okirati kényszerről szóló törvényjavaslat megváltoztatására indított actió célja és története.

A pécsi kir. közjegyzői kamara közgyűlése.

A szombathelyi kir. közjegyzői kamara közgyűlése.

Az 5100/1931. M. E. rendelet.

Közlemények.

Az igazságügyminiszterium gyakorlata az örökbefogadások jóváhagyása ügyében.

A gyors és minden bürokratizmustól ment árvaszéki ügykezelés.

A budapesti központi kir. járásbíróóság elnökének körirata.

A közjegyzői díjak.

Illetékügyi Utmutató.

Közjegyzői díjszabás.

Rendeletek.

Judicatura.

Szerkesztői üzenetek.

A legújabb jogszabályoknak a közjegyzői gyakorlatot érintő rendelkezései.*

Az elmúlt napok gyors egymásutánban ismét nagyfontosságú új jogszabályokat hoztak, melyeket a közjegyzői gyakorlatot érintő vonatkozásaiban röviden az alábbiakban ismertetünk.

I. F. évi október 17-én lépett életbe az — 1931. évi XXVI. t.-c. 2. és 3. §§-ban nyert felhatalmazás alapján kiadott — *egykes hitelügyi kérdések szabályozásáról szóló 5610/1931. M. E. sz. kormányrendelet.*

Ez a rendelet a hitelélet rendjének megóvására való közreműködésre megalakítja az *Országos Hitelügyi Tanács*-ot, melynek feladata, illetve hatásköre *véleménynyilvánítás* és több irányban igen jelentős *intézkedés.* —

A bírói úton érvényesíthető legmagasabb kamat tekintetében a rendelet distinguál *a) az október 17. előtt lejárt s e napon még fennálló 1. bármely magánjogi címen alapuló kamatkövetelés, valamint 2. a késedelmi kamat helyett az 1923.: XXXIX. t.-c¹ alapján*

*Előző számunkat ugyanezen cím alatt az addigi új jogszabályok ismertetését tartalmazó közleményünkkel kezdtük meg; oly gyors ütemben jönnek a jelentősebbnél jelentősebb új jogszabályok, hogy — úgy látszik — ezt a rovatot állandósítanunk kell.

¹ illetve ezidőszent a 35746/1931. I. M. sz. rendelet alapján.

járó késedelmi kártérítés, — és b) az október 17-én és ez után lejáró kamatkövetelés közt.

ad a) 1. ily kamatkövetelés ezután csak a tőke évi 8°/o-át meg nem haladó mértékig érvényesíthető,

ad a) 2. ily késedelmi kártérítés iránti követelés ezután csak a tőke évi 12°/o-át meg nem haladó mértékig érvényesíthető;

e szabályok állanak akkor is, ha a magasabb százaléku kamat illetve késedelmi kártérítés iránti követelés jelzálogjoggal vagy egyébként biztosítva van;

az adós természetesen az október 17. előtt kifizetett, a fennebbieknél magasabb mértékű kamatot illetve késedelmi kártérítést¹ vissza nem követelheti, illetve a tőketörlesztésbe be nem tudhatja.

ad b) Az október 17-én és ezután lejáró kamatkövetelés — további intézkedésig — csak a tőke évi 12°/o-át meg nem haladó mértékig érvényesíthető.

Október 17. után az 1923. XXXIX. t.-c.-nek a késedelmi kártérítésre vonatkozó rendelkezései nem alkalmazhatók, a késedelmi kamatot meghaladó kár megtérítése az általános jogszabályok szerint követelhető.

Az Országos Hitelügyi Tanács a jövőben — akár általánosságban, akár a pénzügyintézetek egyes kategóriáira vagy az ügyletek különböző fajaira külön-külön — a bíróilag érvényesíthető kamat mértékét ettől eltérően állapíthatja meg s később módosíthatja²; megilleti továbbá a jog az Országos Központi Hitelszövetkezetet, hogy a kötelékébe tartozó gazdasági s hitelszövetkezetek által szedhető s bírói uton érvényesíthető kamatok legmagasabb mértékét a pénzügyminiszter jóváhagyásával maga állapítsa meg.

Mind az Országos Hitelügyi Tanács, mind az Országos Központi Hitelszövetkezet e megállapításai akkor s rendszerint az azt követő naptól kezdve hatályosak, ha s mikor azokat a miniszterium a hivatalos lapban közzétette. —

A fennebbiek szerint megállapított illetve megállapítandó legmagasabb mértékű meghaladó kamatkövetelés teljesítésére bíró nem kötelezhet, ily kamatkövetelés biztosítása, behajtása iránt vég-

¹ helyesen: a különbözetet.

² saját belátása szerint; csak az a két korlát van 1, hogy megállapítása nem terjedhet ki arra a kamatra, melynek kamatlábát külön törvény állapítja meg s 2, ez a legmagasabb mérték a Magyar Nemzeti Bank mindenkori váltóleszámítolási kamatlábát ennek legfeljebb felével haladhatja túl.

rehajtás el nem rendelhető, jelzálogjogi előjegyzés vagy bekebelezés el nem rendelhető stb.

Kir. közjegyző ezután oly közokiratot nem vehet fel s oly magánokiratot nem ruházhat fel közokirat erejével, melyben magasabb kamatot kötnek ki, mint amennyi az okirat felvételének időpontjában bírói uton érvényesíthető legmagasabb kamat,¹ különben az okiratnak nincs az az ereje, mint „a közokiratnak vagy a közjegyzői okiratnak.”²

Ha a kölcsönvevő a felvetnél nagyobb összeg visszafizetésére kötelezte magát, a bíró csak a valóban felvett tőkeösszeget állapítja meg s a kamatot ez után számítja.

Annak kiszámításában, hogy a kamat a tőkének hány százaléka, nemcsak azt kell számításba venni, ami kifejezetten kamatként jelöltetett meg, hanem a tőkén felül kötelezett minden egyéb melléktartozást (kötbér, üzletdíj, folyósítási, forgalmi jutalék stb.) is.

Hitelnyújtással üzletszerűen foglalkozó hitelező — pénzügyintézet az Országos Hitelügyi Tanács által megállapítandó mintájú iraton — köteles az adósnak írásbeli elszámolást adni, mely bélyeg és illetékmentes.

Kamatkövetelés biztosítására telekkönyvi bejegyzés úgy is kérhető s elrendelendő, hogy a bejegyzés alapjául szolgáló okiratban a kamat s egyéb járulékok nem összegszerűleg³ jelöltetik meg, hanem csak a legmagasabb kamat mindenkori mértékére történt utalással határozzatik meg.

Bejegyzett kereskedőknek kölcsönös kereskedelmi ügyletből eredő követeléseire a kamatláb magasságát korlátozó e rendelkezések nem terjednek ki. —

A végrehajtási eljárás egyes szabályainak módosításai közt az ingatlan árverésekre vonatkozóan nagyfontosságú újítás a fedezeti elv érvényesítése.

A rend. 21. §-a szerint ingatlan végrehajtási árverésen el nem adható, ha az elért árverési vételár a végrehajtató követelését megelőző rangsorban kielégítendő terheket⁴ teljesen nem fedezi.

¹ E rendelkezés végre hatályon kívül helyezi az 1877: VIII. t.-c. 1. §-át, mely fölött az idő nagyon eljárt.

² A rend. úgy szól; mi az idézőjel közé tett szöveg distanctióját nem igen értjük.

³ helyesen: százalékszerűen. Ez a rendelkezés egyébként összhangban van az 1927: 35. t.-c. 7. §-val, mely kamatra nézve a százalékszerű megállapításon kívül megengedi az egyébként való megállapítást is.

⁴ ideértve a bekebelezés nélkül kielégítendő köztartozásokat is.

Ezen elv figyelembevételével a telekkönyvi hatóság állapítja meg — a rendelet 22., 23. §§-nak rendelkezései szerint — az *elfogadható legkisebb vételár* összegét s azt az árverési hirdetményben fel kell tüntetni, ha az 1908: XLI. t.-c. 2. §-a vagy más törvényes rendelkezések szerinti legkisebb vételár ennél nem nagyobb.

(Ennek a nagyfontosságú új rendelkezésnek előszele volt az október 16-án megjelent 5570/1931. M. E. sz. rendelet, mely a végrehajtási árverésekre vonatkozólag akként rendelkezik, hogy árverést október 16—20-ig foganatosítani nem lehet, hanem az e napokra kitűzött árverések új határnapra halasztandók.)

Az 5610/1931. M. E. sz. rendeletnek a végrehajtási eljárásra vonatkozó fennebbi rendelkezései a *rendelet életbeléptekor már folyamatban lévén, végrehajtáskor is alkalmazandók*; ha a fedezeti elvre vonatkozó rendelkezések miatt vagy a 35000/1931. I. M. sz. rendeletben foglaltak¹ miatt új határnap kitűzése szükséges² azt úgy kell kitűzni, mintha a korábbi³ árverés sikertelen lett volna (1881: LX. t.-c. 176. §.)

II. F. évi október 6-án jelent meg az 1912. évi LIV. t.-c.-ben nyert felhatalmazás alapján kiadott 35000/1931. I. M. sz. rendelet, mely szerint a *földadó alá eső ingatlan értéke megállapítására szolgáló adó és értékbizonylatban* az ingatlan értékéül a koronában kitett tiszta kataszteri jövedelmek — az eddigi 25-szöröse helyett — 50-szerese tüntetendő ki.

III. Éppen csak megemlítjük e helyütt a gazdasági versenyt szabályozó megállapodásokról szóló 1931. évi XX. t.-c. (az u. n. kartell törvény) végrehajtásáról szóló 5381/931. M. E. sz. 5382/931. M. E. sz. kormányrendeleteket, melyek az 1931. évi október 15-ével életbeléptetett e törvényben megszabott bemutatás, bejelentés és nyilvántartás szabályainak megállapítására, valamint a kartellbizottság szervezetére és működésére vonatkoznak.

IV. Nunc venio ad fortissimum.

F. évi október 8-án jelent meg az 1931: XXVI. t.-c.-ben nyert felhatalmazás alapján kiadott 5100/1931. M. E. számú kormány-

¹ lásd alább.

² Új határnap kitűzése végett tehát a közjegyző a nála lévő értéket az árverés színhelyén való megjelenés indokait visszaterjeszti, ha csak a tkvi hatóság időközben pótlólag nem kötötte volna az elfogadható legkisebb vételárat.

³ helyesen: „már kitűzött“.

rendelet „egyes illetékek újabb megállapításáról“ s másnap az ezen rendeletbe becsúsztott hibákra vonatkozó „Hibaigazítás“.¹

Amióta ez a rendelet napvilágot látott, *általános a felzúdulás, sőt kétségbeesés az egész közjegyzői karban*. A kamarákat élénken foglalkoztatja a rendelet, teljes mértékben tudatában vannak, mennyire elevenbe-vágóan sérelmesek az egyes új intézkedések s a kamarák haladéktalanul eljárak illetékes helyeken, *egyelőre* — sajnos — eredmény nélkül, mert — mint tudott dolog — a rendelet (az ügyvédi kar részéről jogosan sérelmezett III. cím 39—51. §§. kivételével, mely III. cím életbeléptetése f. évi november 1-re elhalasztott,) október 19-én minden változtatás nélkül életbelépett.

Hozzánk a *rendelet megjelenése óta szakadatlanul jönnek kartársaknak e tárgyban irt levelei, értékes cikkei, kamarai tiltakozó memorandumok*, melyeket helyszűke miatt sajnálatunkra nem közölhetünk, de amelyeket teljes egészükben helyeslünk s magunkévá teszünk ama *meggyőződésben, hogy az egész kar egységes állásfoglalása mégis csak azt fogja hamarosan eredményezni, hogy a szerencsétlen rendelet revízió alá kerül*.

A rendelet bennünket érintő rendelkezéseinek részletes ismertetéseit² ehelyütt mellőzzük, ehelyett *Antalffy Zsiros Aladár dr.* kartársunknak — az idő rövidségéhez képest elismerésreméltó alapos-sággal megírt gyakorlati útbaigazítását lapunk más helyén közöljük, itt csupán arra akarunk rámutatni, mennyiben sérelmes ránk nézve ez az új illetékrendelet.

Sérelmes 1.) a megszületésének módja; 2.) az egyes illetékek nagymérvű felemelése; 3.) az örökösök illetéknek 50 P-ig való kiszabására vonatkozó kötelesség és ily kiszabott illetéknek azonnal bélyegeken való lerovására vonatkozó kötelesség; 4.) az ú. n. közvetlen fizetés.

1. Szinte hihetetlen, hogy a közjegyzői kart ily nagyon érintő rendelkezések megtételénél bennünket meg se kérdeztek, meg nem hallgattak, de még azt is gondosan eltitkolták, mire készülnek s egyszerűen határoznak rólunk nélkülünk.

¹ Ujabbán igen gyakori, hogy a hivatalos lap egyes jogszabályokra vonatkozóan „hibaigazítás“-t közöl. Ez a kárhoztatandó *felületesség* csak zavarokat csinál s megnehezíti a jogszabályoknak amúgy is éppen eléggé szövevényes útvesztőjében való eligazodást.

² Az *Illetékkügyi Közlöny* című szaklap ez évi 8. számában egyszerűen leközlí a rendeletet a hivatalos lapban másnap között „Hibaigazítás“ keresztülvitele nélkül.

2. Hogy az illetékek kikerekítése — természetesen fölfelé — 1.60 P-ról 2 P-re stb. megtörtént, ez nem meglepetés, ez már régóta, az Illeték-codex beharangozása óta¹ a fejünk felett lóg; meglepetés azonban az egyes illetékeknek, így a hagyaték tárgyalási jegyzőkönyvek², leltárok, közjegyzői könyvek illetékének nagymérvű felemelése.

Egy tekintet a régi és új skálára világossá teszi, hogy a rendelet által egyébként is követett antiszociális elv következetes keresztülvitelével az emelés különösen a kis ügyeknél jelentős; 1500 P. hagyatéknál eddig 16 fill. most 1 P 50 f. a jegyzőkönyvi bélyeg; a leltározásnál³ az alsó skála elejtésével szintén a kis ügyeknél erős az emelés; hatalmas az emelés a közjegyzői könyveknél, különösen az óváskönyveket illetőleg.

Erős az emelés a rendelkezések eddig életbe nem lépett intézkedései szerint a végrehajtási kérvények bélyegei tekintetében. A kartársak nagyon helyesen ritka esetben forszirozzák költségeik tekintetében a végrehajtást, előfordul azonban az eset, hogy konok nemfizetőkkel szemben erre a lépésre kell szánunk magunkat. Már most — mint *Galambos István dr.* kartársunk erre helyesen rámutat hozzánk írt levelében — eddig kellett a kérvényre 10—20 fillér, most 2 P 10 f. — 3 P. s „ez a kifizetett bélyegköltség most áll az aktába szépen becsomagolva esztendőig.“

3. *A legnagyobb gravamen a rend. 61. § a, az 50 P-t el nem érő öröklési illetéknek azonnal bélyegeken való lerovása s az ehhez fűzött crudelis sanctio.*

Nem szólva arról, hogy e rendelkezés — nyilván ismét a hazafiságra hivatkozással, minő nagy s a felek irányában fennálló morális felelősségnél fogva, felelősségteljes ingyen munkát hárit ismét reánk, rá kell mutatnunk, mennyire antiszociális ez az intézkedés.

Amint *Búz Gyula dr.* kartársunk a kamarához intézett beadványában rámutat, éppen azoknak, kik az 50 P illetéknek bé-

¹ Ami úgylátszik, ad Graecas Calendas kitalódott; hogy valahogy egyszerű ne legyen a szétszórt illetékszabályok labirintusában való kiigazodás.

² Az erre vonatk. rendelk. — ezidőszerint legalább így áll — nov. 1.-vel lép életbe.

³ Hallottunk ugyan nézetet, hogy ez nem emeltetett, de e nézet nem helytálló. 5000 P leltár bélyege körülbelül annyi, mint eddig volt, de 1000 P. leltár bélyege volt eddig ívenként 6 fill., most ívenként 50 f.

lyegeken való azonnali lerovására vannak kötelezve, pénze egyáltalán nincs, sőt betegségi, temetési költségek előteremtése által adósság szakad reájuk, „a boldog időben jómódúnak tartott 30-40 holdas gazda s még inkább özvegye házánál egész hét folyamán 3—4 pengő akkor jön össze, ha a kihordott tej árát hét végén megfizetik s az is éppen hogy fedezi a gyufa, petróleum s élesztő árát.“ Vagy amint *Balassa Lajos dr.* a Budapesti Hírlap e hó 18. számában e tárgyban megjelent cikkében írja, messze földről gyalog jönnek be az örökösök hagyatéktárgyalásra, mert nincs pénz vonatra.

Az ügyek 70—80%-a után kell így az illetéket azonnal bélyegen leróni. Ha már most ezek a szerencsétlen kisemberek nem tesznek, — mert nem bírnak eleget tenni e köteleességüknek, 50 P. helyett kétszeres bírsággal 150 P-t kell fizetniök. *Gröber Aladár dr.* hozzánk írt levelében helyesen mutat rá, hogy magyarázzon meg a közjegyző a feleknek ily kegyetlen rendelkezést, hogy aki nem tud fizetni pl. 40 P-t, büntetésből 120 P-t kell fizetnie.

Mándi András dr. kartársunk hozzánk írt levelében helyesen mutat rá, mily gyűlöletessé teszi e rendelkezés a falu előtt a közjegyzői intézményt. „A falusi lakosság nem fogja megérteni, hogy miért kell a közjegyzőnél többet fizetni annak, aki kevesebbet örököl és miért kap bírságot az, aki kevesebbet örököl és képtelen a fizetési kötelezettségének eleget tenni, viszont bírság nélkül maradhat adós a közjegyzőnél a nagyobb vagyon örököse. Az a körülmény, hogy a többletet nem a közjegyzőnek kellene megkapnia és a bírságot nem ő szabta ki, mit sem fog változtatni azon a körülményen, hogy a falusi lakosság ellenszenva a közjegyzői karral szemben fog megnyilvánulni.“

A nagyobb hagyaték örökösei csak a tárgyalást követő hetek vagy hónapok után kapják meg a fizetési meghagyást s ekkor is részletfizetési engedélyt kapnak (5 évig terjedhető sőt p. ü. min. engedéllyel ennél is több időt. 1920:XXXIV, t.-c. 55. §.)

Ez a rendelkezés végül a *nagyon súlyos gondokkal küzdő közjegyzői kart teljes megsemmisülésbe taszítja, mert díjaihoz és költségeihez ma sem tud hozzájutni, ha pedig a hagyatéki ügyek túlnyomó nagy részében első sorban az illetéket igyekszik behajtani, — mert a fenyegető bírság miatt mást tisztességes ember nem is tehet — semmi keresete nem lesz, amint ezt Gröber Aladár dr. nagyon helyesen mondja.*

Erős meggyőződésünk, hogy ez a rendelkezés a mai viszo-

nyok közt pénzügyi tekintetben sem fog semmi eredményt elérni. Ha a pénzügyi kormány e rendelkezésénél a „bis dat, qui cito dat“ elvéből indult ki, számításánál csalódás éri. Mert higyjék el az arra illetékesek, az az örökös aki nem rójja le 50 P illetékét nem azért jár így el, mert nem akar illetéklerovási kötelezettségének eleget tenni, hanem mert *képtelen* annak eleget tenni, s még inkább képtelen lesz a háromszoros illetéket megfizetni. —

Ide iktatjuk végül kivonatosan a *szombathelyi kir. közjegyzői kamarának* az igazságügyminiszterhez e tárgyban intézett igen értékes felterjesztését:

„Magában véve a rendeletnek az a tendenciája, amely az illetékeket az egész vonalon minden átmenet nélkül — szinte hihetetlen mértékben — sokszor adott esetben eddigieknek tízszeresére, sőt husszorosára emelte — a jogkereső közönségnek olyan megterhelését jelenti, amely éppen a maga kimételettségénél fogva minden valószínűség szerint éppen az ellenkező hatást fogja elérni — legalább is a jogügyletek illetékei terén — mint ami a rendeletnek tulajdonképeni célja (az államháztartás aktíváinak szaporítása) volt. A múlt tapasztalatai mutatják, hogy a jogkereső közönség olyan jogügyletek kötésétől, amelyhez érzékeny illetékhatás fűződik, a lehetőség szerint tartózkodik, de legalább is mellőzi ilyen jogügyleteknek illetékezés alá kerülő okiratokba foglalását és inkább megelégszik magánfeljegyzésekkel vagy zugirások közreműködésével szerkesztett olyan okiratokkal, amelyek soha illetékezés alá nem kerülnek. A szinte kegyetlenségig menő illetékemelésnek az ügyletkötésre nézve így a legnagyobb mértékben elriasztó hatása van s különösen elriasztja a közönséget az ügyletnek hiteles személy előtti megkötésétől, mert a közönség tudja, hogy az ekként készült okiratoknál a szabályszerű felbélyegzés és illetékkiszabásra való bemutatás semmi körülmények között el nem kerülhető. A kibocsájtott rendelet tehát a kir. közjegyzői karnak amúgy is évről-évre visszaeső tendenciát mutató ügyforgalmát még erősebben meg fogja nyirbálni, az államkincstár jövedelmét ellenben a jogügyleti részben jelentékenyen növelni nem fogja. Csak kárt okoz egyik oldalon, anélkül, hogy a másik oldalon hasznót hajtana.

De a rendeletnek ettől az általában károsnak minősülő jellegétől eltekintve, különösen és legélesebben tiltakoznunk kell a rendelet 61. §-ának intézkedése ellen, amely hagyatéki ügyekben — még ingatlan hagyatékoknál is arra kötelezi a feleket, hogy az örökösödési

illetéket, ha ennek összege 50 pengőt meg nem halad, a hagyatéki tárgyalása alkalmával minden esetben nyomban bélyegekben rójják le, különbeni kétszeres bírság terhe mellett.

Tiltakoznunk kell ez ellen az intézkedés ellen elsősorban *emberi szempontból*, mert ennek az intézkedésnek legnagyobb mértékben antiszociális jellege első pillanatra szembetűnik. Ez az intézkedés — mint újabban annyi más — megint a gazdaságilag leggyengébb rétegeket sújtja és részesíti olyan hátrányban, amelytől a tehetősebb rétegek mentesítve vannak.

A legtöbb ilyen kisebb hagyatéki ügyben a tárgyaló kir. közjegyző előlegezi még a jegyzőkönyvi bélyeget is és a tárgyalási díjával és egyéb főrvényszabta díjjaival és készkiadásával pedig várnia kell sokszor évekig. Ha jól megy, részletekben fizetve kaphatja meg csak jogos díjazását, sőt éppen nem tartozik a ritkaságok közé, hogy a kir. közjegyzők a hagyatéki ingatlanokra jelzálogjogilag biztosított díjaitól is elesnek, mert sajnos, nagyon sok ma már a túlterhelt hagyatéki.

Hogy ez a kegyetlenséggel határos szigor minő érzelmeket fog kiváltani a nép igen széles rétegeiben, azt csak az nem láthatja előre, aki ezekkel a rétegekkel napról-napra közvetlen érintkezésben nem áll.

Óva emeljük fel intő szavunkat, hogy jelen kétségbeejtő viszonyok mellett, amikor az elégedetlenség amúgy is lépten-nyomon nő, ilyen drákói és amellet a legnagyobb mértékben igazságtalan jogszabályokkal, amelyeknek gyakorlati eredménye a szegényebb osztályok fizetésképtelensége miatt amúgy is a semmivel lesz egyenlő s így az államkincstárra nézve a gyűlöletes zaklatási eljárás dacára számbavehető előnnyel semmiesetre sem fog járni, — a nép rétegeit a kétségbeesés karjaiba taszítani segíti!

De tiltakoznunk kell a sérelmes rendelkezés ellen kari szempontból is!

A rendelet ugyanis, ha nem is kifejezetten, de azáltal, hogy a 11,000/1928. I. M. számú rendelet 47. és 51. §-ait hatályon kívül nem helyezi s így az eddig az ügyeknek csak kis területére nézve érvényben volt rendelkezéseket most általánosságban is fenntartani látszik — az 50 pengőt meg nem haladó örökösödési illeték kiszámítását egészen a kir. közjegyzőre kívánja hárítani. Rendelkezik továbbá a rendelet akként is, hogy a hagyatéki iratokat az eljárás befejeztével az illetékkiszabási hivatalokhoz át kell tenni s ezek a kiszabás helyességét felülvizsgálván, ha az eredeti kiszámítás helyesnek bizonyul, a különbözet erejéig a félre kétszeres bírságot rónak ki.

Szóval ezek szerint a közjegyzői karra ennek minden előzetes meghallgatása nélkül egy egészen új munkakört állítanak és működését most már az illetékkiszabó hivatalok ellenőrzése alá is helyezik. A kir. közjegyzőnek kell tehát majd viselnie az örökösödési illetékek a felek előtt gyűlöletes kiszabását és végrehajtását, ami különben hatás és munkakörén kívül esik, mert a ma is még érvényben levő vagyonátruházási illetékről szóló 1920. évi XXXIV. t.-c. 35. §-a szerint „ha a hagyatékot közjegyző tárgyalta, az illetékkiszabásra az eljáró bíróság székhelyén lévő állampénztár illetékes.“ És mivel hozzávaló szak-képzettsége és gyakorlata nincsen, viselnie kell még az esetleges téves kiszabásnak a felek érzékeny birságolását maga után vonó minden ódiúmat, ami tekintélyét, népszerűségét és végeredményben hivatását tenné fönkre.

Különben is a rendelet kérdéses szakasza nem tehermentesítene a királyi adóhivatalt, mert azoknak felülbírálni és esetleg helyesbíteni a le nem rótt illetéket pedig az eddigi módon behajtani kellene, a közjegyző tehát csak felesleges és odiózus munkát végezne.

Kénytelenek vagyunk a legerélyesebb módon állást foglalni a jobb sorsra érdemes közjegyzői karnak ilyen kihasználása és megalázása ellen, amire évtizedek konstruktív munkálkodásával ez a kar semmi esetre sem szolgált rá.

Utóbbi időben a kormányzat körében erős tendencia mutatkozik abban az irányban, hogy a közjegyzői intézmény — eredeti és legszebb hivatásától, az okiratolástól elvonva — a jogszolgáltatás minde-nesévé alacsonyítsák. — Minden rekompensáció nélkül az időt rabló és csak a regieköltség növelésére alkalmas aprólékos és ingyenes munkának egész tömegét zúdíttják az életstandardját fenntartani már amúgy sem képes közjegyzői kar vállaira. Állhatatos kérelmeink ellenére nem vagyunk képesek kivívni jogos kívánságunkat a hagyatéki ügyekben a bíróságoktól való teljes függetlenségünket. Nem hiányzik más, minthogy most éppen ellenkezőleg az adóhivatalok munkájának egy részét is a közjegyzői kar nyakába varrják és a kar működését a pénzügyi hatóságok felülvizsgálata alá is helyezték!

Ez ellen a méltatlan eljárás ellen lelünk minden erejével tiltakozunk és ellene — törvényes keretek között — az elkeseredés elszántságával folytatandó legélesebb harcot hirdetjük. Lehetetlenségnek tartjuk, hogy egy karnak évtizedeken át nagy erkölcsi tőkét gyűjtő intakt és mindenkor hazafias működése végül is ilyen jutalmazásban részesüljön!

Kérjük Nagyméltóságodat, méltóztassék — karunk iránt sokszor

tanúsított jóindulatával — ebben a válságos órában is karunk segítségére sietni és kérésünknek, amely egyuttal és elsősorban a közérdeket is szolgálja, eleget téve az összminisztériumnál abban az értelemben közbenjárni, hogy az idézett rendelet sérelmes rendelkezéseinek hatályon kívül helyezése mellett az eddig volt állapot állíttassék helyre, illetőleg az végső esetben akként módosíttassék, hogy csupán az ingóságokból álló hagyaték után kelljen a 20 pengőt meg nem haladó örökösödési illetéket bélyegjegyekben leróni.

Ha pedig — ami elképzelhetetlen — a mi sérelmünk orvoslása most már bármely okból nehézségekbe ütköznék, méltóztassék legalább azt kieszközölni, hogy a rendeletnek legkiáltóbb igazságtalansága és hátrányai ellensúlyoztassanak és e végből a közjegyzői karnak javaslattételre alkalom nyujtassék.“ —

4. Rendkívül sérelmes, mert nagy terhet s a felek irányában igen nagy felelősséget ró ránk a *közvetlen fizetés* most behozott rendszere.

A százalékos okirati illeték alá eső legtöbb jogügyletnél a közjegyző az okira rájegyzi, a hiteles kiadványok és másolatok záradékában pedig feltünteti, hogy az okirat mily összegű közvetlen illetékfizetési kötelezettség alá esik, s hogy ezenfelül az okirat általa illetékkiszabás végett bemutatandó vagy bemutatott. A közjegyző tehát kiszabja az illetéket, a fél pedig a közvetlen illetékfizetést az okiratnak az ő részére kiállított hiteles kiadványa vagy másolata felmutatásával 15 nap alatt maga köteles teljesíteni.

Ha a kiszabás netán helytelen s a közvetlenül lefizetett illeték-összeg a kötelesnél kisebb — a közvetlen illetékfizetés minden tekintetben a bélyegben való lerovással egy tekintet alá esvén, a hiányzó rész a közjegyző által közben bemutatott okirat alapján felemelt mérvben fog kiszabotni.

Ezt az újítást is kiküszöbölendőnek tartjuk, mert a közjegyző nem terhelhető meg a sokszor nagy szaktudást igénylő illetékkiszabás munkájával és a könnyen előfordulható tévedés vagy más nézet a felek előtt ferde világításba helyezi a közjegyzőt, erkölcsi, sőt talán más irányú felelősséggel is terheli, továbbá mert azt az előnyt amit a kincstárra jelent, hogy hamarabb jut az illetékösszeg pénztárába, nézetünk szerint ellensúlyozni fogja az, hogy ez okból is — el fognak maradni az okiratok. —

Ha nem is a közjegyzői gyakorlatot, de a közjegyzőket is mélyen érintő új rendelkezés továbbá a 5300/931. M. E. sz. ren-

delet, mely — a forgalmi adó, külön adó felemelése után a jövedelemadónak megfelelő összeget rótt ki szükségadó címén.

A rendelet 12. §-a kategorikusan kimondja, hogy „a szükségadó a jövedelemből, megfelelő jövedelem hiányában a vagyontól fizetendő.”

Fekete László dr.

Az okirati kényszerről szóló törvényjavaslat megváltoztatására indított actió célja és története.

Irta: dr. Östör Lajos soproni kir. közjegyző.

Amint ez — most már ismeretessé vált — javaslatomból is kitűnik, nem volt célom és szándékom a kérdés nyilvános megtárgyalása, mert félt, hogy ez csak ellenactiót eredményez és a sikert veszélyezteti. Miután azonban Közlönyünk múlt számában nemcsak javaslatom, hanem a szombathelyi és debreceni kamara határozatai is megjelentek: a cél érdekében, de saját szereplésem megvilágítására is kénytelen vagyok elgondolásunkat nyíltan megismertetni.

Annál is inkább szükséges ez, — mert a debreceni kamara határozata folytán könnyen válhatna ez a közérdekű actió a szükséges egyetértés és egység megbontójává.

Azt hiszem, arról most már felesleges beszélni, hogy az okirati kényszerről szóló törvényjavaslatnak az egyenesági rokonok közötti ügyletekre vonatkozó pontja megváltoztatásra szorul.

Ne beszéljünk most arról, hogy a kérdéses pont értelmezése tekintetében kinek van igaza s melyikünk találta el a törvényhozó célját és szándékát: állapítsuk meg csak azt a tényt, hogy még köztünk, gyakorlati jogászok között is teljesen ellentétesek az erre vonatkozó vélemények.

Indítványom kamarai tárgyalásakor kartársaimtól jogi véleményt kértem arra, hogy a törvényjavaslat szerint közokirat kell-e vagy sem az eléjük tárt gyakorlati esetekben?

*) Az e cikkben foglaltakat a szombathelyi kir. közjegyzői kamara okt. hó 4-én tartott ülésében egyhanguan magáévá tette és annak hangsúlyozása mellett, hogy eredeti javaslatát mindenben fenntartja, — mint a kamara hivatalos álláspontját kéri a Közjegyzők Közlönyében közzé tenni. (Szerk.)

Heten voltunk, de egyetlen egy kérdésre sem jutottunk egyhangú véleményre.

Ezért nemcsak nem bánt a debreceni kamara és dr. Kovách Dénes kartársam ellentétes véleménye, hanem inkább örömmel tölt el, mert hiszen éppen ez igazolja azt a véleményemet, hogy a törvényjavaslat megváltoztatása közérdek, mert olyan törvény, melyet képzett jogászok sem értenek meg, csak a jogviták és perek számát fokozná, ahelyett, hogy céljának megfelelő, a preventív jogvédelmet biztosítaná.

A közérdek védelmének hozzáférhetetlen szikláján állunk tehát akkor, mikor a javaslat megváltoztatására törekszünk s törekvésünk önzetlenségén nem változtathat az a tény, hogy a javaslat emellett a közjegyzői és ügyvédi karra is egyenesen katasztrófát jelent.

Én ugyan a javaslat káros hatását inkább a vidéki közjegyzők és ügyvédek szempontjából látom, de csak örömmel tölt el a debreceni kamara és dr. Kovách Dénes kartársam ellentétes véleménye, mert hiszen így most már egységesen állapíthatjuk meg azt a további tényt, hogy a törvényjavaslat nemcsak a jogkereső közönség szempontjából rossz, hanem az ország valamennyi közjegyzőjére és ügyvédjére is káros: megváltoztatását tehát mindannyiunknak kívánni kell.

A módosítás és a kívánt rendelkezés tekintetében nincs köztünk ellentét.

A debreceni kamara is, Kovách Dénes kartársunk is, — hozzátehetem azonban, hogy a beérkezett közjegyzői és ügyvédi kamarai határozatok is — oly törvényes rendelkezést kívánnak, mely szerint: *egyesági rokonok közötti mindennemű vagyoni jogi szerződéshez úgy Budapesten, mint az ország egész területén közjegyzői vagy ügyvédi okirat legyen szükséges.*

Ez volt az én elgondolásom is, javaslatom célja is. (Közlöny 250. oldal 2-ik bekezdés.) Örülök tehát, hogy ebben mindannyian egyetértünk s boldog leszek, ha véleményünkhöz és kívánságunkhoz a budapesti ügyvédi és közjegyzői kamara is csatlakozni fog.

Miután ekként teljesen egy véleményre jutottunk, most már csak azt kell megmagyaráznom: javaslatom szerint a módosítás miért szorított volna csak vidékre, miért vettem bele ezt a pontot, mely az ideiglenes ellentétet okozta?

A felelet erre benn van indítványomban: a cél érdekében szükségesnek mutatkozott elsősorban a vidéki ügyvédi és közjegyzői kart egyhangú álláspontra hozni s nem tartottam volna

ildomosnak és a kartársi figyelemmel összeegyeztethetőnek, hogy budapesti kartársaink véleménye előtt egy reájuk talán hátrányos módosítást javasoljak. Ezért választottuk ideiglenesen a kérdéses szöveget.

Mi sem gondoltuk ezt a szöveget véglegesnek, fenn akartuk azonban tartani budapesti kartársaink szabad kezét addig is, míg véleményük megnyilatkozik. (Közlöny 252-ik oldal, 6-ik bekezdés és a szombathelyi kamara 30/6-931. sz. jegyzőkönyve.)

Arra az önként felmerülő második kérdésre: miért volt szükség először a vidéki és közjegyzői kamarák megkérdezése, — szintén meg van a felelet indítványomban s csak annak félreértése okozhatott nézeteltérést.

Mi, — vidéki közjegyzők és ügyvédek — az egyenesági rokonok közti jogügyleteknek fenti módon való szabályozását olyan fontos és existenciális kérdésnek tartjuk, melynek minden mást meg kell előznie.

Viszont Budapest szempontjából — ügyvédi és közjegyzői szempontból egyaránt — ez a kérdés meglehetősen közömbös és értéktelen.

Féltünk és félünk, hogy az általunk e kérdésben szükségesnek vélt *ügyvédi és közjegyzői megegyezést*, mint már megelőzően, — ezen reájuk nézve meglehetősen közömbös kérdésben is — háttérbe fogja szorítani a budapesti ügyvédi kamara által karunk ellen folytatott harc s ez maga után vonhat egy időelőtti nyilvános vitát és a vidéki ügyvédi és közjegyzői kar nézeteltérését is; — míg ezen egyhangú állásfoglalás után bizton számítunk nemcsak budapesti kartársaink támogatására is, hanem reméljük azt is, hogy ez egyszer a budapesti ügyvédi kamarát sem fogja karunk ellen érzett ellenszenvé befolyásolni.

Ha ez mégis megtörténne, nem veheti rossz néven, hogy nélküle fogunk cselekedni.

Nekünk reál politikát kell követnünk.

A mai idők nem alkalmasak sem az ügyvédi, sem a közjegyzői kar érdekeit célzó reformokra.

A jegyzői magánmunkálatok megszüntetéséről is hiába beszélünk, helyesebb volna kijelentünk, hogy a mai viszonyok közt erre nem is törekszünk. Egy elkeseredett és erős ellenségünkkel lenne kevesebb.

Talán az okirati kényszerről szóló törvényjavaslat sem fog a maga egészében egyhamar megvalósulni.

Annak azonban, hogy egy-egy szakaszos törvénnyel az egye-

nesági rokonok közti jogügyletek fenti módon szabályoztassanak, — az ügyvédi és közjegyzői kar egysége esetén még ma sem lehet akadálya.

Ezt az egységet óhajtottuk mi megteremteni s ez a vidékre vonatkozóan meg is történt.

Közlönyünk és dr. Kovách Dénes kartársunk elfelejtette annak megemlítését, hogy a szombathelyi kamara határozatához a pécsi és szegedi kamara is fenntartás nélkül csatlakozott s csatlakozott ehhez eddig nyolc ügyvédi kamara is.¹

Ebből a tényből meritem azon optimistikus felfogásomat, hogy az esetleges félreértéseken, személyes szempontokon és további meddő vitákon felül emelkedve, most már az egész ügyvédi és közjegyzői kar egységesen és sikerrel fogja követelni a törvényjavaslat fenti módosítását, — bár tartok attól, hogy a kérdésnek ezen időelőtti nyilvános megvitatása után nehezebb lesz a helyzet, mint aminő enélkül lett volna.

A pécsi kir. közjegyzői kamara közgyűlése.

A pécsi kir. közjegyzői kamara f. évi szeptember hó 8. napján tartotta meg ez évi rendes közgyűlését, melyről szóló tudósításunkat a beküldött jegyzőkönyv alapján a következőkben közöljük.

Madarász István dr. felsőházi tag, kamarai elnök nívós s általános érdeklődésre joggal számoltartó elnöki megnyitójában mindenekelőtt meleg szavakkal parentálta el a kamara halottait, *Barna Lajos dr.* sásdi s *Tuba János dr.* paksi kir. közjegyzőket, valamint a kamara öreg irnokát: *Pendl Jánost*, ki 48 évet töltött el a kamara szolgálatában.

Madarász István dr. ezután a következőket mondotta:

„A fizikai életet kioltó halál után azután megjelent kamaránkban a másik rém, amely már az erkölcsi létet is támadja. Nehezebben elviselhető, mint a fizikai halál, mert amíg az csak egy családot dönt gyászba, ez reáborítja árnyékát az egész közjegyzői intézményre.

Megdöbbenéssel kell ugyanis bejelentenem, hogy zalaegerszegi kir. Törvényszék dr. Samassa János zalaegerszegi kir. közjegyző ellen, aki a Zalaeger-

¹ Mi erről eddig nem tudtunk, ezért (s nem, mert elfelejtettük) nem említettük. Ami a pécsi kamara fenntartás nélküli csatlakozását illeti, — utalunk az e kamara közgyűléséről szóló alábbi tudósításunkra. (Szerk.)

szegen rendszeresített második kir. közjegyzői állásra f. évi március 1-én helyezett át Rétságról, — f. évi augusztus hó 15-ik napján Cs. 1412/4. sz. határozatával csődöt nyitott.*)

A csődöt a végzés szerint volt irodai alkalmazottak kérték.

Ez a körülmény és azon magánuton vett értesülés, hogy a csődöt kérők a kir. közjegyzők saját volt irodai alkalmazottai, a csődnitás nyomán kelt érzéseket még nehezebbé teszi.

Élő dokumentum ez a csőd az igazságügyi kormány előtt is, hogy immár a közjegyzői kar anyagilag oda jutott, hogy saját irodai alkalmazottait sem tudja fizetni.

Nincs öröm a többi mondanivalóban sem. Mint a seizmograf érzem a közjegyzői intézmény ingását, a kar nehéz küzködését.

Összeszoruló szívvel látom, hogy a lefolyt világháború után most a még veszélyesebb, még pusztítóbb, létünket támadó második háború dúl. Veszélyesebb és pusztítóbb, mert míg az csak a fizikai embert és vagyont támadta meg, addig ez már a lelkekre is tör és lázító jelszavak zsákmányául dobja. Védekezni kell teljes erővel.

A védekezés első eszközének tekintem azt, hogy a hozzánk fordulókat legjobb tudásunkkal vezessük, önzetlenül, önmagunkra való tekintet nélkül, legjobb meggyőződésünk szerint.

További védekezési eszköznek pedig az tekintem, ha az igazságügyi kormányt a falu népének, a közjegyzői intézménynek és a karnak mai tényleges helyzetéről helytállóan felvilágosítjuk.

Itt kézen fekszik az a törekvés, hogy az igazságügyi kormány végre átdolgozva, megfelelő jogi tartalommal terjessze a törvényhozás elé az okirati kényszerről már megalkotott, de teljesen elhibázott törvényjavaslatát s abban vesse meg alapját a családi élet tisztaságának.

Vegye figyelembe azt, hogy az állam maga sem más, mint az egyes családok összessége. Ha a családi élet tiszta, ha a családi vagyon kellőleg meg van védve, a családtagok egymáshoz való jogviszonyai igazsággal, hozzáértő kézzel és önzetlen jogtudással rendezve vannak, — tisztának kell lenni az állam életének is, melyben a polgárok lelkét a nyugalomnak, megelégedettségnek és biztonságának érzete tölti be.

Az ilyen állami életet a mai lehetetlen időkben a súlyosan reánk nehezítő nyomás legföljebb csak aggodalmakkal tölthetné meg, de katasztrófává nem fejleszthetné. Ma pedig érezzük, hogy rázkódik a föld s látjuk, hogy a józan megfontolás helyett a kapzsi önzés tör ki a lelkekből napról-napra erősebb mértékben, amelynek pillanatnyilag a gazdasági helyzet, az általános pénztelenség, a megélhetés mind nehezebbé válása és a sok, teljesen tönkrement, magán segíteni nem tudó, könyöradományért kinyújtott kéz ad még lökést.

Amíg tehát egyrészt a hozzánk fordulókat ügy- és emberszeretettel, önzetlenül kell bajaik gyors orvoslása mellett vezetnünk, másrészt meg kell győznünk az igazságügyi kormányt, hogy a családi élet tisztasága csak úgy állítható vissza és biztosítható, ha a családtagok jogviszonyait erkölcsi ma-

*) Ezt a határozatot értesülésünk szerint a győri kir. ítélőtábla megváltoztatta s a csődnitásnak vagyonhiány miatt nem adott helyet. (Szerk.)

gaslaton álló tudásban és tapasztalatban gazdag hozzáértők szabályozzák. Ezt kényszer útján is, a közokirati kényszerről alkotandó törvényben meg kell valósítani.

Ez érdekből kimondandó volna az okirati kényszerről készülő törvényben, hogy a fel- és lemenők között ingatlan vagyona nézve létrejött minden jogügylet csak akkor bír hatállyal, ha az azt szabályozó okiratot a teljes jogi-képzettséggel bíró kir. közjegyző vagy ügyvéd készítette.

A szonfbathelyi közjegyzői kamara is ráeszmélt már erre, mert országos mozgalmat tervez az iránt, hogy a közjegyzői és ügyvédi kamarák fogjanak össze és egységesen, az ebben rejlő erővel forduljanak az igazságügyi kormányhoz.

Amint elérkezik az ideje annak, hogy a kormány ismét új törvényalkotásokkal foglalkozhatik s az igazságügyi kormánynak ezen kérésünk teljesítéséhez való elvi hozzájárulását ki tudom eszközölni, minden erőmmel képviselni fogom a közjegyzői kar érdekeit.

A közjegyzői kar mai anyagi helyzete is kimondhatatlanul szomorú. A legtöbb közjegyző még annyit sem tud keresni, amennyivel alkalmazottainak fizetését fedezheti. Ezen talán az irodai rezsi apasztása útján segíthetnénk, de ez az apasztás szinte lehetetlen. Nekünk az irodát a színvonalon fenn kell tartanunk az esetben is, ha nincs is jövedelmünk. Az ügyeket, köztük a mind nagyobb és nagyobb térfoglaló ingyenes munkát el kell végeznünk úgy, hogy hátralékban ne maradjunk és teljes mértékben kiszolgáljuk a köz- és magánérdekeket, — tehát az alkalmazottakat meg kell tartanunk. De hogyan is bocsássuk el és taszítsuk nyomorba azokat a kipróbált, bevált munkaerőket, akik velünk már évek óta hűséges szolgálattal működnek? Ez ellen minden emberi érzésünk tiltakozik.

De teljes mértékben tiltakozik minden érzésünk az ellen is, hogy az igazságügyi kormány érdemes, kipróbált, a közjegyzői gyakorlatban éveket eltöltött, teljesen képzett, a közjegyzői pályát élethivatásul választott kiváló helyettesi karunk mellőzésével karonkivüliekkel tölti be az állások legnagyobb részét, olyanokkal is, akik igényjogosultságukat csak a protekcióban keresik és találják meg. Ily módon aztán teljesen értéktelenné, sőt szinte nevetségessé válik a kamarák gondos mérlegeléssel gyakorolt kandidationális joga. Ily módon kerülnek be a karba olyanok, akikkel szemben keresnünk kell azt, akik értük az erkölcsi felelősséget vállalják. Megnyugodhatunk a protektorokban?

Ez azonban a dolognak csak az erkölcsi része. Egyéb szempontból is nagyon súlyos aggodalmaink vannak a tapasztalatok alapján, a karon kívül állók kinevezésével szemben, mert a minden közjegyzői praksist nélkülöző újonnan kinevezett közjegyző hosszú időn keresztül teljes bizonytalanságban van a közjegyzői törvény rendelkezéseinek gyakorlati alkalmazása felől s ennek a nagyon is fontos körülménynek a jogkereső közönség adja meg az árát. De dehonesztáló dolog a karra nézve az, hogy a minden gyakorlatot nélkülöző közjegyző a nála kenyérkereset okából jelentkező, tehát előzetes információ nélkül közel található jelölt, vagy legtöbbször állásnélküli közjegyzői írnok vezetését kénytelen igénybe venni. Milyen tanítvány lesz az, akinek ilyen a mestere? Vagy megtanítja az élet? Igaz, de hogy addig mi kárt okozott úgy a jogkereső közönségnek, valamint a közjegyzői intézménynek és karnak a tekintélyrombolással, azt nem kérde senki! Nem törődik ezzel a kérdéssel

az a politikai faktor, aki az állások betöltésénél súlyát érvényesíti! De vajjon ez a politika lehet-e az igazságügyi kormány politikája is?

Szorongó érzéssel nézem karunknak ez évben legszebb, mindannyionkat felemelő és megnyugtató érzéssel eltöltött akciójának eredményét; — a nyugdíjintézetet is. Szorongó érzéssel azért, mert telve vagyok aggodalommal, hogy az igazságügyminiszter úr által túl magas összegben megállapított havi járulékokat a kar nagyobb része képtelen lesz megfizetni.

Ezen kérdésben is tennünk kell valamit, lépéseket a járulékoszegek leszállítása iránt.

Talán apasztaná a rezsit az is, ha megengedtetnék az írógép általános használata az okiratolás terén is és az is, hogy a váltóóvások másolatai azok készülésekor ne egy már előre bekötött könyvbe vezetessenek be, hanem az eredeti óváslevél írógépen leütése alkalmával egy átütéses külön, az év végén bekötendő s hitelesítendő egyes lapokra. Ugyanekkor volna a bélyegátalány is leróható.

Tapasztalásból tudjuk, hogy az igazságügyi kormány tekintet nélkül arra, hogy az ügyvédek által készített magánokiratok szinte kivétel nélkül írógép segélyével készülnek és mégis joghatályosak, idegenkedik az írógépnek a közjegyzői okiratolás terén való megengedésétől, mégis úgy érzem, tenni kellene a kamarának e téren is lépéseket. Rendkívüli időket élünk, jogosult a rendkívüli eszközök használata is.

De bármily nehéz küzdelmet vívunk is a mindennapi létért, bár éjjeleink nyugalmától megfosztott is bennünket a gond, csüggednünk azért nem szabad, mert ha mi magunk is tétlenül nézzük lefelé csuszásunkat és összetett kézzel, lemondással helyzetünk javulását csak valami csodától várjuk, akkor tényleg végleg elveszünk.

Bizzunk az új kormányban is, hogy felismeri a helyzetet és segítséget nyújt, a politikai nyomást pedig a mi benső dolgainkban megszünteti.

Dolgozzunk tovább is teljes erővel, működési körünkben öntsünk bizalmat a kételkedők szívébe, hirdessük a feltámadás biztos voltát, de figyelmeztessük a népet arra is, hogy az igényeket a minimumra redukálják olyan szerényen, hogy ezt a nehéz megpróbáltatást anyagi és erkölcsi összeroppanás nélkül kiállhassuk. Bizzanak velünk együtt abban, hogy a legnagyobb takarékosság ára egy boldogabb jövő lesz.

Az év folyamán napvilágot látott törvényekben sem lehet örömünk. Egyik sem hozott nekünk semmi jót, sőt az egyszerűsítésről szóló törvény már áttöri a közjegyző kizárólagos hiteles tanúsítási jogát is, felhatalmazván a községi jegyző személyében érvényesülő községi előljárást az aláírások hitelesítésére is s ezzel azután a községi jegyzőt a magas színvonalon álló, eddig egyedül hiteles helynek elismert kir. közjegyzővel szinte egyenlő színvonalra állítja, de a válóperekben a különélés igazolására elegendő közjegyzői tanúsítással még újabb időt rabló ingyen munkával sújtja a közjegyzői kart, mert a tanúsítások 9/10 részét szegényjogon, tehát ingyen kell a közjegyzőknek kiadni.

Mindezekhez járul még a közjegyzői állásoknak ok- és szükség nélküli, tisztán politikai célokat szolgáló szaporítása is.

A kamaraközi értekezlet feladata lesz, hogy ez ellen teljes erővel állást foglaljon és tiltakozzék.

Pálffy Gyula dr. kamarai titkár terjesztette elő ezután a titkári jelentést, melynek közérdekű részei a következők.

A mai nappal végződött kamarai évben a megpróbáltatások folytatódtak.

A nyomasztó gazdasági helyzet, az ingatlanok értékének folytonos és nagymérvű csökkenése s ezzel velejáróan a jogügyletek és hagyatékok substratumában beálló értékcsökkenése, a nehéz hitelviszonyok, a rossz termés és az ebből folyó pénztelenség következményét képező csökkenése a kereseti lehetőségnek, végül és főként a jegyzői magánmunkálatok még mindig korlátatlan volta, már existenciájában támadja meg karunkat.

Szomorú az a statisztika, amellyel kötelességszerűen be fogok számolni. Messze látszik a jobb jövő, amire mindannyian remélve gondolunk, mégis abban a tudatban teszem meg jelentésemet, hogy a közjegyzői kar kötelességtudása, önfegyelme, önzetlensége és ügybuzgalma meg fogja hozni a maga eredményeit és erőt fog adni a még tovább is várható, ma még be sem látható nehézségek leküzdésére.

Másfél évi stagnáció után ismét folytatódott az új közjegyzőségek rendszeresítése, dacára a kir. közjegyzői kar több ízben történt felszólalásának, melyben feltárta, hogy az új állások rendszeresítésére szerzett jogokat sért, hogy a meglévő közjegyzőségek jövedelme és ügyforgalma nem igazolja az új rendszeresítéseket, hogy a hatáskör kiterjesztése nélkül közérdekellenes, mert a folyamánként beálló jövedelemcsökkenés a közjegyzői kar nivójának sülyedésére vezet. Előrelátható, hogy az újonnan rendszeresített közjegyzőségek jövedelme nem fogja megütni azt a nivót, ami a közjegyző függetlenségét biztosítaná, amit pedig a törvényhozó a közjegyzői törvény indokolása szerint feltétlenül szükségesnek tartott.

Az újonnan kinevezett 14 közjegyző közül 8 ügyvéd, 6 a közjegyzőjelölt, az utóbbiak közül 2 csakis az előírt minimális gyakorlattal bír.

Aggódo érzéssel vesszük tudomásul ezen kinevezéseket, azonban a tények kényszerítenek, hogy mellette szó nélkül el ne menjünk, hanem a sine ira et studio — észrevételeket fűzzük hozzá.

Tudatában vagyunk annak, hogy a más pályán működött kiváló jogászok kinevezése a közjegyzői karra egészséges vérfelrészítésként hat és több vonatkozásban a kar előnyére válik; — mégis az a meggyőződésünk, hogy közérdekből nem léphetők át e téren bizonyos határok, melyek már is veszélyeztetve vannak.

Az a területe ugyanis a jogrendszernek, melyen a közjegyző tevékenkedik, annyira specializálódott, hogy azt alaposan nem ismerheti más, mint aki azzal hivatásszerűen hosszabb ideig foglalkozik. Ezen a téren annyi a formalitás és az olyan fontos, mint sehol másutt; hiszen minden esetben az alakoszerűségek betartásától van függővé téve az érdemi rész hatálya.

Erre a tere igen ritkán lép a bíró és soha az ügyvéd.

Magától értetődik tehát, hogy a kizárólag a törvény által megkívánt gyakorlattal bíró közjegyzőjelölt lesz az, aki közjegyzővé történt kinevezése esetén az első perctől kezdve tökéletesen és önállóan meg tud felelni kötelességeinek; eltekintve azon sajnos kevés tiszteltreméltó kivételektől, akik nem foglalják el addig állásukat, míg a törvények és segédkönyvek lelkiismeretes áttanulmányozása révén legalább is alapos elméleti tudást nem szereznek a közjegyzői teendők ellátása tekintetében.

A más pályáról kinevezett új közjegyző, érezve teljes járatlanságát, arra kényszerül, hogy tekintet nélkül közjegyzőségének jövedelmeire, irodájában közjegyzői gyakorlattal bíró jelöltet alkalmazzon mindaddig, míg a kellő szakismeretet és gyakorlatot meg nem szerzi. Ily módon előáll azután az a helyzet, hogy a közjegyző felelős az irodájában törtétekért, amit azonban helyesen felülbírálni nem tud.

Hogy ez a helyzet nem előnyösen befolyásolja a közjegyzői tekintélyt és függetlenséget, továbbá, hogy nem nyújt elég garanciát a közjegyzőnél jogbiztonságot kereső ügyfélnek, az nyilvánvaló.

A másik oldalról vizsgálva a kérdést, valószínűnek látszik, hogyha a közjegyzőjelöltek mellözése a kinevezéseknél az eddigi arányban folytatódik, már a közeljövőben elő fog állni az a helyzet, hogy az idegen pályákról kinevezett kir. közjegyzők nem fognak elég, gyakorlattal bíró, megbízható közjegyzőjelöltet kapni. Annál is inkább fenyegető ez a helyzet, mert az újabb jogász generáció, látva a közjegyzőjelölteknek már ma is súlyos helyzetét, látva, hogy azok tekintélyes része úgyszólván élete alkonyához közel juthat kinevezéshez, nem fog erre a pályára lépni, így veszélyeztetve lesz az egészséges succrescencia, ami automatikusan ugyancsak a kar szintjének süllyedésére fog vezetni.

Aggodalommal elfelve tapasztaljuk, hogy hosszabb idő óta — eltekintve a kölcsönös kérelemre alapuló áthelyezésektől, — nagyon kevés kivétellel csakis az alig egy-két hónappal előbb kinevezett közjegyzők, sőt gyakran közöttük olyanok, akik el sem foglalták azt az állást, amelyre kinevezettek, — nyernek nagyobb jövedelmezőségű állásra áthelyezést, jóllehet kifogástalanultul működő s így érdemeket szerzett s minden méltánylásra érdemes idősebb közjegyzők hiába kérik és várják az őket megváltó áthelyezést, ami a közjegyzői karban egy bizonyos fokú és érthető rezignatiót, sőt elégedetlenséget vált ki.

Sérelmesnek tartja a kir. közjegyzői kar, hogy a megürült közjegyzői állások, különösen pedig a jobbak, kinevezéssel és nem áthelyezéssel töltetnek be, dacára annak, hogy az utóbbi volna az egyedüli módja a gyengébb jövedelmű helyen működött idősebb közjegyzők anyagi helyzetének javításának és dacára annak, hogy a közjegyzői törvény indokolása szerint is a megürült állásoknak elsősorban áthelyezéssel leendő betöltését találta előbbrevalónak a törvényhozó.

A kamara területén működő kir. közjegyzők 1930. évi ügyforgalmi kimutatásai alapján megállapítható, hogy az összes bevezetések számának csökkenése az előző évhez képest 4651, vagyis 8.8%, ami már magában megdöbbentő mérvű csökkenését jelenti a közjegyzői ügyforgalomnak s ezzel a közjegyzői jövedelmeknek.

Még rosszabbodik a helyzet, ha figyelembe vesszük az okiratolás terén beállott csökkenést, ami 10.83%-ot tesz ki, mert az okiratolás a közjegyző hivatásának legfontosabb része s ez kellene, hogy képezze a közjegyzői munkának s ezzel jövedelemnek nagyobb részét, amittől pedig már eddig is igen távol állottunk.

Hogy a közjegyzői okiratok számának csökkenése sajnos, fluktuációs átmeneti jelenség, azt minden kétséget kizáróan igazolja az a statisztikai adat,

hogy 1929-ben az 1928. évvel szemben a 8.44% a csökkenés, 1930-ban pedig az 1929. évvel szemben már 8.8%.

Olyan kóros jelenség ez, ami rávilágít arra a szomorú tényre, hogy az egész közjegyzői intézmény alapjaiban meg van támadva. Ez a kóros jelenség nem csak fel kell, hogy hívja magára a felügyeleti hatóság és törvényhozás figyelmét, de kell, hogy cselekvésre is indítsa, mert a közjegyzői okiratok számának csökkenésével arányban csökkenik az országban s jogbiztonság, továbbá mert sürgős és erélyes beavatkozás nélkül egy, a hosszú évek során feltétlenül bevált és a modern jogfejlődésben nélkülözhetetlen intézmény sorvad el.

Úgy a közjegyzői kar egyes tagjai szaklapokban, mint a kar hivatalos képviselői, a kamarák és kamarák közti bizottságok állandóan foglalkoztak ezzel a jelenséggel és illetékes helyeken minden alkalommal megjelölték az okot, az országszerte elhatalmasodott, részben törvényes intézkedésekkel támogatott, kellő előképzettséggel nem bíró egyének okiratolásában, — mint például az O. F. B. által engedélyezett ingatlanforgalmi irodák okiratolási jogosultsága esetében, — továbbá és főként a közigazgatási ténykedésre képzett és hivatott községi jegyzői karnak ugyancsak kellő előképzettség nélkül folytatott működésében az okiratolás terén.

Dr. Zsitvay Tibor igazságügyminiszter úr Önnagyméltósága belátva a helyzet tarthatatlanságát s a kérdés mindenekfelett komoly voltát, az elmúlt törvényhozási ciklus alatt két ízben is javaslatot terjesztett az országgyűlés elé az okirati kényszer tárgyában, mely hivatva volt legalább részben orvosolni a már veszélyesen elharapódzott bajokat. Sajnos, a javaslatot mindkét esetben téves irányba sodorta az anyagiakban érdekelték által keltett művihar és megfeneklett az igazságügyi bizottság politikai opportunitásának szikláján. A javaslatok mindkét esetben olyannyira megváltozott formában kerültek ki a bizottságokból, hogy a módosítások folytán nem voltak alkalmasak többé eredeti céljuk elérésére. Nemhogy javították volna, hanem rontották a helyzetet úgyhogy, az igazságügyminiszter Úr nem terjesztette a javaslatot a plénum elé, — minden elfogulatlan jogász nagy megnyugvására.

Hogy e téren mit fog hozni a jövő, arra mindaddig a legnagyobb pessimizmussal gondolhatunk, míg a fontos közérdeket szolgáló törvényjavaslatok elbírálásánál a politikum nem fog háttérbe szorulni.

A 20393 ügyből 10379 eljárás nélkül ért véget, vagyis 52%. Az eljárás lefolytatott 10014 ügyben, vagyis az összes bejegyzések 48%-a.

Ebből a 10014 hagyatéki ügyből:

Ingyenes volt	1929-ben	10.8%	1930-ban	14 %
200—400 P érték között	„	9.4	„	12
400—1200	„	32.—	„	26
1200—6000	„	30.—	„	36.5
6000—12000	„	9.6	„	9
12000—24000	„	7.6	„	2
24000 fölött	„	0.6	„	0.5

Ezen pontos statisztikából kitűnően 10379 ügyet kellett a kamara tagjainak minden ellenszolgáltatás nélkül a Kjö lajstromba, annak másolatába és a névmutatóba bevezetni, nyilvántartani s a királyi bíróságokhoz betérjeszteni.

Az 10014 lefolytatott eljárással befejezett ügyből 14 0/0-ot kellett ezenfelül még szabályosan letárgyalni, a kellő számú jegyzőkönyvi kivonatokat elkészíteni, a bírósághoz beterjeszteni, mindezt pedig nemcsak teljesen ingyenesen, hanem az esetek túlnyomó többségében még a készpénz kiadásokat is ráfizetni.

Ezen tények képezik alapját a kir. közjegyzők azon jogos panaszának, hogy a hagyatéki eljárás novelláris módosítása a kir. közjegyzőkre, — eltekintve a sokkal több munkától — olyan rezi többletet jelent, amelyért ellenszolgáltatást nem kap és egyáltalán nem pótol az igazságügyi kormány által kontemplált jövedelem emelkedés.

A kamara évek óta szorgos megfigyelésének tárgyává tette a hagyaték ügyek fluktuációját az egyes értékhatárokon belül. Több évi megfigyelésének eredményét abban állapítja meg, hogy állandó emelkedést mutat az ingyenes, továbbá az alacsonyabb értékhatárok közé tartozó hagyatékok száma és ezzel arányosan csökken a magasabb értékhatárok közé tartozóké.

Szorgos vizsgálat tárgyává tette ezen ténykörülmenyek okának a megállapítását is. Azt találta, hogy nemcsak az ingó és ingatlanvagyon értékének állandó csökkenése az ok, — ami felületes vizsgálatra talán elfogadhatónak látszik, — mert a statisztika fokozatos rosszabbodása azon években is folytatódott, amikor a vagyon értéke állandóan emelkedett; tehát az okot másutt kell keresni.

Megvizsgálva az ingyenes és alacsonyabb értékfokozatok alá eső hagyatéki ügyeket, azt látjuk, hogy azok közül számos esetben, sőt ahol csak nagykorúak vannak érdekelve s a hagyaték értéke magasabb, szinte minden esetben, az örökhagyó elhalálása előtt a községi jegyzők rábeszélésével és közreműködésével élők közötti jogügyletekkel átruházta egész vagyonát, vagy vagyonának túlnyomó nagy részét s csak annyit hagyott meg, amennyit az ápolásért és eltemetésért akar valakinek juttatni.

Igy nő évről-évre fokozatosan az ingyenes, vagy alacsony értékű hagyatékok száma és vele arányban a kötelesrész iránt vagy kötelesrész kielégítésére irányuló perek száma az örökösök nagy kárára.

Akkor, amikor a községi jegyző ilyen fontos okiratokat készít, nemcsak tulajdonképpen hivatásának gyakorlásától, az okiratolástól üti el a kir. közjegyzőt, hanem okiratolása révén, átutalt hatáskörben is károsítja anélkül, hogy abból a köznek, vagy magánosoknak haszna volna.

Minden szó értelmét lelkiismeretesen megfontolva állítjuk, hogy az egyenesági rokonok közötti okiratolás lehetőségének a községi jegyzők részére továbbra is meghagyása nemsokára jogrendszerünk megszünt emlékei közé sorolja a magyar királyi közjegyzői intézményt, bűneként ama kornak, amelynek módjában lett volna ezt megakadályozni.

A kamara 1930. november 17-én megtartott ülésében foglalkozott a T. 530/3. szám alatt kelt igazságügyminiszteri felhívás a „Békebiráskodásról“ alkotott törvényjavaslat tervezettel.

Indokolt véleménye kijelentésében rámutatva annak kisebb hiányosságaira, amilyen például, hogy átmenetileg fenntartja a laikus bíróból álló községi bíróságot, hogy a városbíró a polgármester, a megyebíró pedig az alispán nevezi ki s így a közigazgatás súlyos ingerenciát nyer igazságügyi intézménybe,

általában hiánypótlónak, közérdeknek, az egészséges jogfejlődés szempontjából szükségesnek és időszerűnek találta.

Általában szerencsés megoldásnak látszik a javaslat a járásbíróság tehermentesítése, az eljárás egyszerűsítése, különösen pedig olcsóbbá tétele szempontjából oly peres kérdésekben, amelyekben a per értékének alacsonyabb volta nem engedi meg a nagyobb költségek felmerülését.

Nagy értéke a javaslatnak, hogy a járásbírói illetékesség területének szűkítése folytán azok is szakszíró elé vihetik peres ügyeiket, akik a járásbíróság székhelyétől távol eső lakhelyük s az ebből kifolyó munkamulasztás és többkiadás miatt eddig elállottak jogos követelésüknek bírói érvényesítésétől.

Reméljük, hogy a törvényhozást nemsokára foglalkoztatni fogja ez a javaslat.

A „Némely Jogügyletek Kötelező Irásbafoglalásáról“ alkotott törvénytervezet és törvényjavaslat az elmúlt év folyamán több ízben foglalkoztatta a kamarát, e tárgyban több alkalommal élt javaslattal s tette meg észrevételeit illetékes helyen oly irányban, hogy a családon belül okiratolás terén legalább az egyenes ágbeliek között létesülő jogügyletek érvényessége legyen közjegyzői okirathoz kötve és hogy ne csorbíttassék a kir. közjegyző tanúsítási jogköre, — közelebbről, hogy ilyen jogosítványokkal ne ruháztassanak fel a községi előjáróságok.

A javaslat sorsa közismert.

Ugyane tárgyban legújabbán szombathelyi kir. közjegyzői kamara ke-reste meg kamaránkat. Közli ugyanis 30/6-1931. számú közgyűlési határozatát, melyben közérdekből, de a vidéki ügyvédi és közjegyzői kar érdekében is szükségesnek tartja az okirati kényszerről szóló törvényjavaslat jelenlegi, az igazságügyi bizottság által elfogadott szövegének meghagyása mellett ennek oly értelmű kiegészítését, mely szerint Budapest székesfőváros területét kivéve,

1. egyenesági rokonok közötti minden vagyonjogi szerződés érvényéhez közokirat, vagy bejegyzett ügyvéd által készített okirat legyen szükséges;

2. hogy telekkönyvi bekebelezéseknél a községi előjáróság előtti aláírás, mint érvényességi kellék mellőztessék, vagy legalább bizonyos értékhatárra szoríttassék.

Ezen kérdés előkészítése és megoldása végett szükségesnek tartja a vidéki ügyvédi és közjegyzői kamarák egységes fellépését s e végből egy közös országos bizottság létesítését, amelyben minden vidéki közjegyző és ügyvédi kamara két-két tagot küld.

Hasonló állásfoglalás végett megkeresi az összes vidéki kamarákat az iránt, hogy ezen határozatot változatlanul magáévá téve, közös intéző bizottságba két-két tagot küldjön ki s a vonatkozó kamarai határozatot és a kiküldött tagok nevét vele 14 napon belül közölje.

A kamara választmánya f. évi szeptember hó 3-án megtartott ülésében behatóan foglalkozott a fenti átirattal és a következőkben foglalt állást:

a kamara minden olyan kezdeményezést támogat, ami a fentemlített törvényjavaslat szükséges correctióját célozza.

A szombathelyi kir. közjegyzői kamara kezdeményezését is általánosságban helyesnek tartja, kivételben támogatja, még s jelen alakjában változatlanul el nem fogadhatja. Nem fogadhatja el ugyanis azt az álláspontot, hogy az indítványozott módosítás csakis a vidéki közjegyző és ügyvédi kart érdekli,

azért a módosítás joghatálya Budapest székesfőváros területére ki ne terjedjen, ugyanazért a kérdés előkészítéséből és megoldásából a budapesti kir. közjegyzői és ügyvédi kamara kihagyassék, — mert igenis Budapesten is van egy személynek több ingatlana, különösen pedig annak külterületein és be nem épített határában olyan a vagyoneeloszlás, hogy ott is lehetséges egyedileg meghatározott vagyontárgyak átruházása nélkül, hogy ezzel az egész vagyontáruháztassék, — ott is gyakori eset, hogy a telekkönyvi tulajdon több, a természetben is különálló helyrajzi számból áll és habár Budapesten nincs is községi jegyző, de van elhatalmasodott zugiráskodás, — mert továbbá a budapesti közjegyzői kamarának is vannak vidéki területen működő közjegyző tagjai, akiknek érdekei és hivatalos életviszonyai azonosak a vidéki kamarák tagjaival; mert a budapesti közjegyzői és ügyvédi kamara mellőzés esetén sokat veszítene súlyában a mozgalom, mivel nem volna az egész közjegyzői és ügyvédi kar országos mozgalmának tekinthető;

mert a budapesti közjegyzői kamara mellőzése félreértésre adhat alkalmat s megingathatná a közjegyzői kar szolidaritását;

végül, mert a modern jogfejlődés szempontjából megengedhetetlen olyan magánjogi partikuláris törvényalkotás, amelynek hatálya alól területi kivételek lehetnek. —

A kamara 1931. évi január 20. napján értekezletet tartott az 1930. évi XXXIV. t.-c. 21., 56. §§-ainak megvilágítása s a gyakorlati életbe leendő mikénti átültetése tárgyában.

Ezen értekezlet kapcsán meglartott kamarai ülésből felterjesztést intézett az igazságügyminiszter úrhoz, amelyben a fenti szakaszok hiányosságaira rámutatva, törvénymagyarázatot vagy pedig a végrehajtási rendelet kiegészítését kérte.

Nyitott kérdés nevezetesen, hogy az előzetes bizonyítás foganatosítása esetén megilletik-e a megbízott közjegyzőt mindazon jogok, amelyeket a bíróság Pp. 296., 303., 303. és egyéb vonatkozó szakaszai alapján gyakorol?

Nevezetesen alkalmazhat-e megtorlást, ha a meg nem jelent, vagy a tanúság tételét jogellenesen megtagadott, vagy az okirat felmutatását felmutató tanúval szemben? Rendelhet-e ki a megbízott kir. közjegyző a bizonyítást kérő ismeretlen ellenfele részére ügygondnokot? stb.

A törvény 56. szakaszának esetében ugyanezen kérdéseken kívül felmerül az a további igen fontos kérdés is, mi történik, hogy ha az 1894;XXXI. t.-c. 77. §-ának a) pontja alapján a házassági életközösség visszaállítására házastársát a bíróság útján felhívni kívánó fél a tanukat bármi okból előállítani nem tudja és a tanúk a közjegyző idézésére sem jelennek meg?

Azon esetben ugyanis, ha a közjegyzőnek nincs hatalmában a Pp. fent-hivatkozott szakaszai alapján a tanukat megjelenésre kényszeríteni, úgy az elhagyott házasságfeleknek az 1894;XXXI. t.-c. 77. §-ának a) pontjában biztosított joga illuzoriussá válik, mert a kir. közjegyző útján nem érvényesítheti, a bírósághoz pedig ilyen bizonyítás iránti kérelemmel nem fordulhat.

Teljesen felelet nélkül hagyja a törvény azt a kérdést is, mi történjék, ha a megbízó fél olyan tanukat jelent be, akik a közjegyző székhelyétől távol az ország más részében laknak s a megjelenés költségeit a megbízó fél előlegezni szegénysége folytán nem tudja, a tanuk pedig költség előlegezés nélkül meg nem jelennek? Kétségtelen, hogy nincs törvény vagy rendelet, amely

a kir. közjegyzőnek jogot adna ahhoz, hogy a tanuk kihallgatását megkeresés útján más közjegyző által foganatosíttathassa.

Minden részletre kiterjedő és az 1930:XXXIV. t.-c. rendeikézéseinek a gyakorlatban leendő alkalmazásra vonatkozóan véleményt tartalmazó felterjesztést a kamara minden egyes tagjának — másolatban — megküldte.

Fentiekben tárgyalt s a törvénykezés egyszerűsítéséről szóló törvény életbeléptetése óta eltelt immár nyolc hónap gyakorlata módot nyújt arra, hogy meggyőződést szerezhessünk a tekintetben, hogy a törvénynek a közjegyzői kart érintő határozatai miként váltak be az életben s milyen kihatással voltak a közjegyző ügyforgalmára és anyagi helyzetére.

A törvény 21. §-a alapján máig aligha volt alkalmunk az ország területén kir. közjegyzőnek eljárni s a jövőben is csak sporadikusan lesz alkalmunk előleges bizonyítást lefolytatni. Részből, mert az előleges bizonyítás elrendelése iránti kérelem előterjesztése a statisztika adatai szerint igen ritkán történik, másrészt, mert a mai gazdasági és kereskedelmi élet depressziója következtében még ritkább esetben fog előfordulni, végül azért is, mert a bíróság ismerve a törvény fentebb tárgyalt hiányosságait, a kétséges érdembeli eredmény tudatában csak a legritkább esetben fog erre a közjegyzőnek megbízást adni. Így a közjegyzői ügyforgalom és kereseti lehetőség szempontjából ez a paragrafus számbavehető javulást nem eredményezhet.

Az 54. §. elrendeli, hogy házassági bontóperben kiállított meghatalmazáson a fél aláírása, amennyiben a székhelyén kir. járásbíróság vagy kir. közjegyző lakik, ezek által hitelesítendő, egyébként a községi előjáróság hitelesíti.

A községi előjáróság aláírás hitelesítési joga úgy itt, mint a földterhmentesítés előmozdításáról szóló 1900/1931. M. E. számú rendelet 32. §-ának második bekezdése értelmében az 1000 pengőt meg nem haladó követelésekről kiállított kötelezvényeknél az adós aláírása olyan novum, amely érzékeny és többé helyre nem hozható részt üt a kir. közjegyző tanúsítási hatáskörén, — minden aggodalomra okot ad a szolgáltatott precedens révén a közjegyzői intézmény jövő fejlődése, helyesebben visszafejlődése szempontjából.

A közjegyző jövedelme az aláírás hitelesítés esetén 2 P. 50 fillér és hogy ez sem lesz számbavehető gyakori jövedelem, igazolja az a megfontolás, hogy az ország lakosságának többsége nem a közjegyzők székhelyén lakik.

A tapasztalat azt mutatja, hogy az ügyfelek ezen rendelkezésben csak zaklatást látnak s az ebből származó elégedetlenség súlyosabban esik a mérlegre, mint bármely más cél, amit ezen rendelkezéssel a törvényhozó elérni szándékol.

Az elhagyás és tartamának tanúsítása alkalmával az esetek 4/5-öd részében a megkereső fél szegényjogos s így a 21. §. utolsó bekezdése alapján a kir. közjegyző ingyen dolgozik, aminek egyáltalán nem ellenértéke az a 16 pengő, amit az esetek másik 1/5 részében a tanúsítással járó időt rabló és felelősségteljes munkáért kap.

Az eddigi tapasztalatok alapján egy közjegyzőre átlag évenként 5—6 ilyen tanúsítás esik, mi a jövedelem emelkedése szempontjából számba sem jöhet.

A szerzett tapasztalatok szerint a fenti paragrafus rendelkezéseit

a felek terhesnek és feleslegesnek érzik, a közjegyző tekintélyének megóvása szempontjából pedig feltétlenül káros hatású, mert a tanudíjakat a tanúk kérelme dacára sines módjában megállapítani, vagy bármiként biztosítani, sem pedig a meg nem jelent tanut megjelenésre kényszeríteni, ami a jogban járatlan felek részéről igaztalan szemrehányásnak és mint már előfordult, gyanúsításnak teszi ki az eljáró kir. közjegyzőt.

A 139. §. a külföldi hatóságok előtt teendő bizonyítás céljából szükséges eskü, vagy fogadalom kivételét utalja a közjegyző hatáskörébe.

Ennek a paragrafusnak közjegyzőségre gyakorlati kihatása nincs, mert hasonló eset a birói gyakorlatban is alig fordult eddig elő.

1930. november hó 28-án tartott ülésében foglalkozott a kamara a nagyméltóságú igazságügyminiszter úr leirata folytán a kir. közjegyzők és közjegyzőjelöltek nyugdíjintézetéről szóló 1930:IV. t.-c. életbe léptetését tárgyaló igazságügyminiszteri rendelet tervezettel.

A lefolytatott beható vita eredményeként bizonyos pótlásokat és módosításokat hozott javaslatba, különösen pedig kifogásolta a nagy összegű tartalékalap gyűjtését és a nyugdíjárulék túl magas összegét. A javaslat ugyanis havi 50 pengő befizetését írta elő.

Sajnos, érvelésével csak annyi eredményt ért el, hogy a havonként fizetendő nyugdíjárulék összege az 1931. évre havi 45 pengőben, későbbre azonban már változatlanul 50 pengőben állapítja meg a díjárulék összegét, tekintettel a tartalékalap gyűjtésének szükségességére.

Ehhez pedig sok szó fér! Elsősorban azért, mert a fizetendő nyugdíj és pótlék összege ily magas havijárulék fizetését nem indokolja másodsorban pedig azért, mert nyugdíjalap nem léteben nincsen szükség magas tartalékalapra. A törvény és rendelet értelmében tudniillik nyugdíjalap, mint készpénz vagy egyéb vagyon egyáltalán nincs.

A nyugdíjalap helyét a nyugdíjintézet tagjait képező összes kir. közjegyzők és közjegyzőjelöltek befizetése és fizetőképessége pótolja. Ha ez így lehetséges, amint pedig az eredmény szerint lehetséges is — kézenfekvő, hogy a tartalékalapot is ugyanez a fizetőképesség maradék nélkül pótolhatja.

Nem képzelhető ugyanis el, hogy a tartalékalapnak más célja legyen, mert hiszen a nyugdíjalapot az előbbiek figyelembevételével anyagi veszteség nem érheti, minthogy az évi költségeloirányzat szerkesztésekor előre nem látott, vagy előre nem látható szabályszerű kiadások fedezésére, — pillanatnyilag módot nyújtson.

Most az a kérdés, felmerülhet-e ilyen eset? A tervezet rendelkezéseiből kitünőleg nem, mert a rendelet 9. §-a értelmében az intézőbizottságnak jogában és módjában áll, az ilyen előre nem látott kiadások fedezésére a járulék összegét a körülményekhez képest évközben is felemelni.

De ettől eltekintve is, a rendelet 48. §-a értelmében tartalékalap gyűjtésére kell fordítani a nyugdíjintézetnek tett adományok értékét (38. §. 2-ik bekezdés) és az 56. §. 1. bekezdése szerint pótlólag egy

összegben befizetendő járulékokat, amely összegek elegendők lesznek az évközben felemelt járulékok tényleges befizetésének időpontjáig eltelt idő alatt az évközben megnyílt nyugdíj jogosultságok momentán kielégítésére.

Mindezek figyelembevételével olyan túl nagy tartalékalap gyűjtése, amely a körülbelül 120—150.000 pengőt kitevő nyugdíjárulék összeg évi 10%-ból képződne, teljesen céltalannak tűnik fel még akkor is, ha eltekintünk a múlt tapasztalataitól, amikor is láttuk, hogy a pénzügyi összeomlás folytán jóformán az összes magyarországi nyugdíj-tartalék alapok semmivé váltak. De céltalan azért is, mert mint már előbb említettem, ott, ahol a nyugdíjalapot a tagok fizetőképessége alkotja, szükségtelen tartalékalap gyűjtésével nem szabad kockáztatni magát a működő nyugdíjalapot a nyugdíjintézeti tagok fizetőképességét.

Ma sajnos ott tartunk, hogy havi 20 pengő többlet a fizetési kötelezettségben alkalmas a nyugdíjintézet tagjai egy részének pénzügyi egyensúlyát felborítani. Sajnos, e téren a jövőre sem várhatunk egyelőre javulást, hanem igenis rosszabbodást.

De méltánytalan, sőt igazságtalan a tartalékalapnak ily szokatlan gyors tempóban való növelése azért is, mert ily módon egyetlen generáció, éppen a mai nehéz viszonyok között lévő sokat szenvedett generáció teremt meg egy olyan tartalékalapot, amelynek jövedelme egy, remélhetőleg sokkal kedvezőbb anyagi viszonyok között élő későbbi generációnak tenné egészen könnyűvé, esetleg feleslegessé a jövőben a nyugdíjárulék fizetését.

Ezért feltétlenül megváltoztatandónak látszik a 40. §. azon rendelkezése, hogy a közjegyzők által fejenként fizetendő havi járulék összege 1932-től kezdve 50 pengőnél kevesebb nem lehet, az elmondottakon felül azért is, mert a fizetendő nyugdíjak és pótlékok összege ezt egyáltalában nem indokolja.

Eltekintve a fenti kiküszöbölhető és kiküszöbölendő célját tévesztett rendelkezésektől, a közjegyzői nyugdíjtörvény a kar egyik régi óhaját vitte teljesedésbe, a kar egyik nyílt sebeit orvosolta, amikor levette tagjai válláról azt a keserű gondot, amelyet minden közjegyző nehezen viselt, azt a gondot, amit az a tudat jelentett, hogy munkaképtelensége, vagy halála esetén hátrahagyott családjára a legnagyobb nélkülözés, sőt a nyomor vár.

Ma már megalakult nyugdíjintézetünk s az alakuló gyűlés dr. Zsitvay Tibor igazságügyminiszter, dr. Galánffy János és dr. Madarász István kir. közjegyzőknek a nyugdíjintézet létesítése körül szerzett érdemeit jegyzőkönyvben örökítette meg.

Mindháromukkal szemben soha el nem muló hálát érez a magyar közjegyzői kar.

Miután a közgyűlés a nagy alaposággal és megfontolással megszerkesztett titkári jelentésért *Pálffy Gyula dr.* kamarai titkárnak köszönetet mond, *Madarász István dr.* kamarai elnök felvilágosításokat ad a Nyugdíjintézet mai helyzetéről, majd a pénztári jelentés és a költségvetés elfogadása után a választások

ejtettek meg, ennek során megválasztottak: elnökül: *dr. Madarász István* pécsi kir. közjegyző. Rendes tagokul: *dr. Angyal Béla* pécsi, *dr. Kasza Sándor* marcali, *dr. Mike Imre* nagyatádi és *dr. Rusa Ernő* szigetvári kir. közjegyzők.

Örley György dr. nagykanizsai kir. közjegyző a csődleltározásra s a hagyatéki ügyekben felszámítható pótdíjakra vonatkozó két indítványát terjesztette elő. A csőd törvény ugyanis akként rendelkezik, hogy a leltározással elsősorban is kir. közjegyző bizassék meg, mégis ennek dacára az egyes bíróságok még a legnagyobb csődök esetében is mellőzik a kir. közjegyzőt és a leltározást a bírósági végrehajtóval teljesítetik.

Az örökösödési eljárás során viszont törvény biztosítja a kir. közjegyző részére azon jogot, hogy a tárgyalás színhelyét kijelölje és bonyolultabb, hosszabb munkát igénylő esetekben pótdíjat számíton, mégis egyes kir. járásbíróságok a közjegyző helyszínen tartott hagyaték tárgyalását kifogásolják s neki pótdíjat meg nem állapítanak.

Ezen sérelmek orvoslása érdekében kéri a közgyűlést, hogy utasítsa a kamarát, hogy a pécsi kir. ítélőtábla elnökénél a törvénynek megfelelő eljárás érdekében interveniáljon.

A közgyűlés az indítványt magáévá tette.

A szombathelyi kir. közjegyzői kamara közgyűlése.

A szombathelyi kir. közjegyzői kamara beküldötte hozzánk az ez évi október hó 4.-i közgyűlése jegyzőkönyvét, melynek alapján a kamarai közgyűlésről a következőkben számolunk be.

Pottyondy Béla dr. m. kir. kormányfőtanácsos, kamarai elnök a következő szavakkal nyitotta meg a közgyűlést:

Midőn legmelegebben üdvözlöm és köszöntöm kartársaimat, aggodalommal kell megállapítanunk, hogy rendkívül súlyos pénzügyi és gazdasági katasztrófális országos helyzetünkben, napjaink zür-zavarában, amelyben szükségrendeletekkel kormányozzák országunkat, amidőn az állam háztartása, de nem egyben polgárainak válságba jutott magánháztartása egyensúlyának biztosítása a főgond s amidőn általános világlomlás felé haladunk, tartjuk meg évi rendes közgyűlésünket.

Mi jót várhatunk mi közjegyzők ilyen szomorú időben!

Fájdalmasan le kell mondanunk arról, hogy helyzetünk rövid időn belül megjavuljon. Áldozatokat kell hoznunk és régi élet-színvonalunkat, amelyről messze lecsusztunk mindinkább le kell szállítani. Igaz, hogy már rég nem tartozunk a vagyonos osztályhoz, — amelybe a múltban besoroztak bennünket — de azért mégis sokan várnak tőlünk valamit, legtöbbet az állam és mivel hála Istennek a mi helyzetünk ha nehéz is, még nem vigasztalan, segítenünk kell ahol csak lehet, mert fájdalom, sokan vannak a támogatásra és emberi könyörületre szorulóok.

Ezért voltam bátor évi jelentésünkben a közgyűlésnek javaslatot tenni, hogy kamarai segélyalapunkból támogassuk az országos inséget enyhítő mozgalmakat.

És ha ilyen súlyos viszonyok között nem is várhatjuk sem a kormányhatalomtól, sem pedig az egyesektől helyzetünk javítását, mégis egymást kölcsönösen megértve, össze kell fogunk, együtt kell működnünk és karunk érdekeit ott, ahol és akkor, amikor csak lehet meg kell védeni.

Ettől a kari szellemtől áthatva, kamaránk magácvá tette Dr. Östör Lajos soproni kollegánknak az okirati kényszerről szóló törvényjavaslat módosítása végett kamaránkhoz benyújtott indítványát.

Ennek folytán a kir. közjegyzői kamarákkal, a vidéki ügyvédi kamarákkal együtt megindítottuk az actiót. És ha nem is remélhetjük, hogy az adott viszonyok között az óhajtott célt egyhamar elérjük, mégis ki kell tartanunk a mindnyájunkra nézve nagyfontosságú és Östör kollegánk által szépen megindokolt és elkészített indítvány mellett, amely eminenter a vidéki közjegyzői és ügyvédi kart érdeklő kérdést kívánja előkészíteni és dűlőre vinni.

Ez az ügy ép oly fontos ránk nézve, mint amilyen fontos volt nekünk nyugdíjintézetünk létrehozása, amelyért sok éven át küzdöttünk, amelyet magunk erejéből létesítettünk. Szociális érzületünkről tanuságot téve, egyedül mi magunk mindennemű állami segítség nélkül, de ezidőszert nagyon súlyos anyagi áldozatok mellett gondoskodunk özvegyeinkről és árváinkról.

Rendületlenül bízunk a magyarok szebb jövőjében, Magyarország feltámadásában, amiért közgyűlésünk elején elmondott hiszekegyben fohászkodtunk, édes hazánk várva-várt mielőbbi felvirágzásában s ezzel kapcsolatosan a mi sorsunk jobbra fordulásában is.

Elnök meleg szavakkal szolt a nyugalombavonult *Glatz Lajos dr.* szentgotthárdi kir. közjegyzőről, majd felkérésére *Halik Miksa dr.* előterjesztette a titkári jelentést.

A másolatoktól és a fordításoktól eltekintve, az egész ügyforgalom közel 10%-os visszaesést mutat. Országos jelenségként sajnálatos kell megállapítanunk, hogy a hagyatéki és jogügyletek tárgyát képező ingatlanok forgalmi becsértéke urbi et orbi, de különösen az ország nyugati határszélén körülbelül 2/3-ára visszaesett. A substratumok értékének csökkenésével pedig természetesen a közjegyzői díjak is erősen megcsappantak.

Ami különösen a hagyatéki ügyeket illeti, a 13,000 Kjö szám alatt iktatott halálesetfelvételi iv alapján csak 5464 hagyatéki ügyben indult meg az eljárás, tehát az elhalálozásoknak csak 42%-ában.

Ebből az 5464 hagyatéki ügyből pedig 541 volt az ingyenes, vagyis a hagyatékoknak 10%-a.

Mindezek a számadatok kétségtelenül igazolják azt a sajnálatos jelenséget, hogy a kir. közjegyzői karnak életstandardja a pénzügyi és gazdasági válságok folytán ijesztően romlik és hovatovább a közjegyzői karnak számos tagja oda fog jutni, hogy társadalmi posícióját alig lesz képes fenntartani, saját és családtagjainak igényét a minimumra lefokozni lesz kénytelen, ami csak a közjegyzői állás tekintélyének és prestigének rovására történhetik.

Az ügyforgalmi kimutatások adatai szerint a kamara területén a hagyatéki ügyekben a legnagyobb ügyforgalma közjegyzőségben 586, a legkisebb ügyforgalmú közjegyzőségben pedig 141 hagyatéki ügy indult meg.

A jogügyleti és egyéb ügyforgalom tekintetében a legnagyobb ügyforgalmú közjegyzőségben 2907 ügy, a legkisebb ügyforgalmú közjegyzőségben pedig 594 ügy volt.

A fenti statisztikai adatok igazolják, milyen lényeges eltérés van az egyes közjegyzői irodák ügyforgalma között és milyen aránytalan a mai keresetmegoszlás. Igazolják azt is, hogy a hagyatéki ügyforgalom tekintetében az átlagon felül csak 12 közjegyző, vagyis a kamarai tagok felerésze, a jogügyleti és egyéb ügyforgalomnál pedig az átlagon felül 9, azon alul 15 közjegyző van, vagyis a kamara tagjainak 2/3-ad része.

A kamara megjegyzi, hogy a nála megfordult ügyekből szerzett tapasztalatok alapján a kebelében működő kir. közjegyzőket ismételtén figyelmeztette, hogy a hagyatéki tárgyalásokért járó díjaknak és költ-

ségeknek felszámításánál szigorúan ragaszkodjanak a miniszteri rendelettel megállapított díjakhoz, kerüljenek és mellőzzenek minden költséget szaporító munkálatot, nehogy a hagyatéki bíróságoknak a felszámított díjak nagyságát kifogásolnia kelljen. Valamint figyelmeztette őket arra is, hogy a hagyatéki osztálykivonatok mikénti elkészítésénél az 1912. évi VII. törvénycikk 29. §-a és az 1894. évi XVI. t.c. VII. fejezetében foglalt rendelkezésekhez szigorúan ragaszkodjanak, nehogy a hagyatéki osztálykivonatok a kelleténél nagyobb terjedelműek és több irásdíjjal járók legyenek.

A kir. közjegyzők és közjegyzői jelöltek nyugdíjintézete mindnyájunk megnyugtatóra megkezdte működését, különösen folyó évi április havától kezdődőleg fizetendő tagdíjjárulékok gyűjtését és reméljük, hogy folyó évi október havában a nyugdíjintézeti vagyonekezelő Magyar Országos Takarékpénztárhoz Budapesten befolyandó összegekből akadálytalanul folyósítandók lesznek azoknak a nyugdíj, kegydíj és gyermektartás járandóságai, akiket a kamarák a nyugdíjintézetnél javaslatba hoztak.

Nem zárkozhatik el a kamara annak kijelentésétől, hogy mivel a hónapok óta reánk zúdult pénzügyi válsággal kapcsolatosan egyes pénzügyintézetek bonitása is megingott, hogy nem-e volna célirányos a nyugdíjintézeti pénzeket nem egy pénzügyintézetnél, hanem legalább is kettő vagy három között felosztva gyümölcsözőleg kezelteni.

Eddigi tapasztalataink alapján megjegyzzük, hogy kamaránk tagjai pontosan tesznek eleget nyugdíjintézeti tagdíjjárulékaik befizetésének.

A pénztári jelentés során az elnök megemlíti:

A folyó évben a kamarai alaphól a közgyűlés egyhangúlag megszavazott a Kormányzó úr feleségének a magyar társadalomhoz intézett felhívása folytán az inséget szenvedők felsegélyezésére 200 P azaz kettőszáz pengőt.

A választás során megválasztottak:

Az elnöki tisztségre Dr. Pottyondy Béla, kamarai rendes tagokul Dr. Hanny Tódor, Dr. Halik Miksa, Dr. Konkoly Thege Sándor, Schrammel Imre és Dr. Östör Lajos választottak meg.

A tárgysorozat utolsó pontjaként elnök indítványképpen a kamara titkára felolvassa a szegedi kir. közjegyzői kamarának 1931. évi szeptember hó 8-án megtartott évi rendes közgyűléséről megírt, kamaránkkal másolatban közölt jegyzőkönyv azon részét, amely dr. Jakab Zoltán kir. közjegyzőnek a szegedi kamara közgyűlése által elfogadott

az állami kir. közjegyzőknek nyugdíjárulékukról való lemondása tárgyában tett indítványa foglaltatik.

A szombathelyi kir. közjegyzői kamara ezt az indítványt, illetve a szegedi kir. közjegyzői kamara idei közgyűlési jegyzőkönyveinek erre vonatkozó részét tudomásul vette.

Az 5.100/1931. M. E. rendelet.

Irtá: *Antalffy Zsiros Aladár dr.* kir. közjegyzőhelyettes.

Az 5.100/1931. M. E. rendelet kilenc címre és a bevezető részre oszlik.

A közjegyzői ügyködést ebből a bevezetés, továbbá a II., IV., VII., IX. cím érinti.

A rendelet, annak III. címe kivételével teljes egészében minden változtatás nélkül 1931. évi október hó 19. napján már életbe is lépett. A törvénykezési illetékekre vonatkozó III. cím 1931. évi november hó 1-ső napján lép életbe.

A rendeletet annak egyes címei szerint ismertetem. Hivatkozom itt az Illetékügyi Útmutató című munkámban foglaltakra, amelyek a rendeletet részleteiben ismertetik. E helyen inkább a rendelet kritikai ismertetésével kívánok foglalkozni.

A második cím az okirati illetékek felemeléséről szól, amely azt az elvet állította fel, hogy minden állandó összegű illeték alá eső okirat illetéke, amelyet bármely más eddigi jogszabály állapított meg, az új rendeletben megállapított illeték alá esik. Ugyanezt mondja ki a rendelet bevezetése továbbá IV. címe minden okiratra, közigazgatási beadványra, jegyzőkönyvre, kiadványra, amelyek eddig bármely jogszabály folytán állandó összegű okirati illetékek alá esnek, kivételével azoknak, amelyeket ez a rendelet más illeték alá nem vont. Ezzel uniformizáltatott az okirati, közigazgatási és beadványi illeték.

Az emelés általában 20%-nak felel meg. Ennél nagyobb a kereskedelmi könyvek, egyes bizonyítványok és a közjegyzői könyvek illetékének emelése.

A közjegyzői könyvek közül az óváskönyvbélyege az, amely 25 fillérrel terheli a másoló rendszer szerint használt óvási könyv minden egyes lapjának illetékét, míg a régi rendszerű óváskönyv-

veknél az oldalanként 12.5 fillért tesz ki. Itt volna már az ideje, hogy azon óváskönyvek illetéke leszállítsassék, amelyek másoló módszerrel készíttetnek; akként, hogy abból négy lap vétessék egy ívnek. Minden egyes lap tulajdonképpen egy-egy óváslevél lehúzására szolgál s így egy íven csak két óvás másolata fér el a négy helyett s ennek dacára az óváskönyv után lerovott illeték mégis oldalanként számíttatik. Tekintettel az óváskönyv magas illetékére, az a félre áthárítható.

A II. cím tartalmazza továbbá némely százalékos illeték fel-emelését. Általában a százalékos illetékek a régi mértékben meghagyattak, csupán az ingó adás-vételi, munkavállalási és árú szállítási jogügyletek illetéke emeltetett fel a háromszorosára. Bizonyára azért, mert a közszállítások és az ingó árverések el nem titkolható nagy csoportját akarta ezzel a pénzügyi igazgatás az erősebben adózók biztos kategóriájába bevonni.

A III. cím a törvénykezési illetékeket tárgyalja. Ezeknek ismertetését itt mellőzöm. Csupán a telekkönyvi eljárás, illetve beadványok illetékét említem meg, amely lényegében azonos maradt az 1500/1929. számú rendeletben foglaltakkal. Itt a felzetek és mellékletek illetéke az, ami kétszeresére emelkedett.

A IV. címben szabályoztatott a közigazgatási illetékek csoportja, ahol általában ugyancsak 20%-os illetékemelés következett be.

A VI. cím a bírságok emelését tartalmazza. Itt ugyancsak mintegy 20%-os emelés történt.

Eljutottam így a VII. címhez, amely az illeték lerovási módjával foglalkozik s amely tulajdonképpen a legtöbb és a legkellemtlenebb újítást tartalmazza.

Szokássá vált, hogy egyes rendeletek nem rendelkeznek kimerítően, különösen pedig nem rendelkeznek akként, hogy a régi jogszabályokat az ujakkal egyesítve egy összefüggő egészben adnák. Ez a rendelet is, mint az előzői, jórésben az olvasóra bizzák a régi törvények, illetve szabályok felkutatását s annak megállapítását, hogy a rendelkezés a régít mennyiben módosította, ami rendkívül megnehezíti azok helyes alkalmazását.

Éppen azért külön ki is emelem itt azt, hogy az 5100/1931. M. E. rendelet nem helyezte hatályon kívül az illeték lerovás tekintetében kibocsájtott korábbi rendeleteket, csak módosította s csak az vesztette hatályát, ami az új rendelettel ellenkezik.

Az illeték lerovási módja ezen rendelet szerint az illetékek egyes csoportjainál külön szabályok alá esik.

Az első csoport a vagyonátruházási illetékek csoportja, amelyet a 61. szakasz szabályoz.

Az öröklési és ajándékozási illetékeket 50 pengőig bélyegekben kell leróni. Nem hagyott kétséget a rendelet az örökösödési illeték lerovása tekintetében, mert azokra vonatkozólag kimondotta, hogy a közjegyző által tárgyalt hagyatékoknál az illeték értékalapját úgy kell megállapítani, hogy az ingó és ingatlan vagyon után járó öröklési és ingatlan vagyonátruházási illeték összege képezi az illetékkiszabás alapját. Itt ki kell térnem a rendelet következő kifejezésére. „Közjegyző által tárgyalt hagyatékok”. A pénzügyi igazgatás konzekventer közjegyző által tárgyalt hagyatékról intézkedik, pedig hagyatékokat 1894. XVI. t.-c. meghozatala óta nem tárgyal más, csak közjegyző. Ez okozta a zavart az 1920. XXXIV. t.-c. 38., 39. §. szakaszai megállapításánál is.

A 61. szakasz kételyt hagyott abban a tekintetben hátra, mi történjék az ajándékozási illetékek lerovásánál. Bélyegben rovandó az le, vagy pedig kiszabás útján, ha az ajándékozás tárgyát ingatlan is képezi vagy az ingatlannal egyenlőnek tekintendő jogosítvány, hasznélvezet stb. Miután maga a rendelet is az 1920:XXXIV. t.-c.-re hivatkozik, azt kell vélelmezni, hogy az abban foglalt bélyegben lerovási kötelezettség mértékét emelte fel csupán 50 pengőre a rendelet s nem terjesztette ki azt az ingatlanokra, mert egyébként annak módját éppen úgy, mint az örökösödsnél, megállapította volna. Lehetetlen állapot egyébként, hogy ezen igen gyakran előforduló kérdés rendezetlenül marad, helyesebben kétely támadhat a rendelet alkalmazása tekintetében.

Minden egyéb vagyonátruházás illetéke kiszabás útján állapítatik meg s azt pénzben kell leróni a kiszabás alá kerülő ügylet értékére való tekintet nélkül.

A közjegyzőket igen komoly feladatok elé állítja a felekkel szemben a rendelet már akkor, amikor éppen a legszegényebb néposztály hagyatéka tárgyalásánál kell a tárgyalási jegyzőkönyvek felvétele alkalmával a feleket az azonnal való illetékezésre felhívni ma, amikor 50 pengő szinte megszerzhetetlen összeget jelent. Kénytelen lesz a felet előre figyelmeztetni arra, hogy mennyi a bélyegilleték s hogy annak a tárgyaláson le nem rovása esetén kétszeres bírság kirovásának teszi ki magát. Miután a 11.000/1928. I. M. rendelet hatályában fenmaradt, annak 47. §. értelmében, ha az illeték kiszabása különösebb gyakorlottságot kíván, a közjegyző az illeték kiszámítását erre való hivatkozással mellőzheti.

Egyenesen lehetetlen helyzet elé állítja az új rendelet a százalékos illetékek lerovása tekintetében a közjegyzőt. Az elmúlt boldogabb időben, ha az okirat után 16 pengőn felüli illeték járt, az ügylet illetékkiszabás végett bemutatott s ezzel az okirat szerkesztője az illetékezés gondját elvetette. Tekintettel ennek az illetéki összegnek csekély voltára, különösebb nehézséget ez az eljárás nem okozott. Az új rendelet szerint azonban százalékos illetékeknek kiszabásnak rendszerint helye nincs. Csak abban az esetben engedi meg a rendelet a kiszabás végetti bemutatást, ha az ügyletben a szolgáltatás visszatérő, továbbá ha hasznélvezeti szolgálat az ügylet tárgya és ha az illeték alapja az okirattól vagy az ahhoz csatolt vagy hivatkozott más irásokról meg nem állapítható. Ez utóbbi fenntartás miatt ez a tétel is igen labilis, mert az, hogy mikor állapítható meg az illeték alapja vagy nem, sokféleképpen magyarázható. Az eddigi gyakorlat nem sok megnyugtatóval szolgál. Az ügyletet szerkesztők tehát tartani fognak attól, hogy az illetéket kiszabó hatóság azt kiszabhatónak tartja és így az illetéknek bélyegben vagy közvetlen fizetéssel való lerovását elmulasztótnak tekinti.

A rendelet 62. §-a szerint a százalékos illetékeknek az illeték lerovása 50 pengőig bélyegben történik, azontúl közvetlen fizetés útján, ha csak az okiraton ez az illeték bélyegjegyekben helyszűke miatt le nem róható, amely esetben 50 pengőn alul is közvetlen fizetéssel kell az illetéket leróni.

A közvetlen fizetésnek az okirat kiállításától számított 15 nap alatt kell megtörténnie. Ez alól csak két kivételt tesz a rendelet. A bemutatás folytán illetékkötelezettség alá eső okirat, vagyis a kereskedelmi levél és a külföldről behozott okirat esetében, amikor okvetlenül a felhasználás előtt mutatandó be az illetékszabás végett s a bemutatáskor egyuttal az illeték is kifizetendő, még ha mindez a behozataltól vagy kiállításától számított 15 napon belül történik is meg.

A váltók illetéke 50 pengőig bélyegben rovandó le, azontúl vagy bélyegben vagy közvetlen fizetéssel; ha például a külföldről behozott váltón a bélyegekben való lerovásra elegendő hely nincs.

Váltónál illetékkiszabásnak egyáltalában nincs helye. Újítás, hogy a toldatra nem szabad bélyeget ragasztani és hogy az összegre nézve ki nem töltött váltót legalább 2 P 50 filléres bélyeggel kell ellátni. Hogy azután mi az eljárás, amikor a váltót olyan összegre szeretnék kitölteni, melyek illetéke a 2 P 50 fillérenél ma-

gasabb s hogy ez lehetséges-e vagy pedig már eleve a kitöltendő legmagasabb összegnek megfelelő bélyeggel kell az ilyen kitöltetlen váltót ellátni, azt ebből a rendeletből megállapítani nem lehet. Etekintetben a régi szabályok az irányadók.

A telekkönyvi bejegyzési illetékek bélyegekben való lerovása tekintetében a rendeletben alig történt lényeges módosítás, mert az a bélyegekben lerovandó illeték 48 pengőről 50 pengőre emelkedett. Az ezenfelüli összeg leróható bélyegben, — közvetlen befizetéssel vagy kiszabás útján. E téren lényeges újítás, hogy a kamat után is bejegyzési illeték jár, ami természetesen csak a végrehajtási jelzálogjog bejegyzése esetén bír különösebb jelentőséggel.

Egy másik újítás, hogy a bejegyzési illetéknél a jogot adó és kérő fél egyetemlegesen felel a bejegyzési illetékért, mely egyetemlegességet kizárni nem lehet. —

A közvetlen fizetésnek általában az a módja, hogy bármelyik szerződő fél az illetékköteles okiratot a pénzügyi hatóságnál bemutatja annak kijelentése mellett, hogy mennyi az az összeg, melyet lefizetni az okirat illetékeként szükségesnek talál. Ezt az összeget csekklappal befizeti s a befizetés megtörténtét a pénzügyi hatóság az okiraton igazolja. Közjegyzői okiratnál a közjegyző az illetéket kiszámítani tartozik. Annak összegét a közjegyzői okiraatra feljegyzi s feljegyzi továbbá a hiteles kiadvány vagy hiteles másolat záradékában, amelyet az ügyfélnek átad azzal, hogy a közvetlen befizetést az illetékes állampénztárnál illetve a központi díj- és illetékkiszabási hivatalnál teljesítse. A közjegyző a hiteles kiadvány záradékában megemlíteni tartozik azt is, hogy az okiratot illetékkiszabás végett be fogja mutatni, illetve már bemutatta.

A rendelet 66. §-a állapítja meg a közvetlen fizetés joghatóságát. A szakasz 12. bekezdése megállapítja, hogy az ily módon történt fizetés a bélyeggel való illetéklarovásnak egyik módja s illetve avval egy tekintet alá esik; a közvetlen fizetéssel való illetéklarovás csupán azt jelenti, hogy az ügylet után járó illetékre a jelzett összeg kifizettetett. Amennyiben az illeték összege a fél által befizetett összeget meghaladná, a le nem fizetett összegre nézve az ügyfél késedelmesnek, illetőleg az illetéket megrövidítőnek tekintetik s mint ilyen kétszeres bírsággal sújtandó. A feljegyzést eszközöző közeg egy olyan szövegű bélyegzőt tartozik az okiraatra rányomni, hogy amennyiben a befizetett összeg a szabályszerűnél bármely okból kevesebb lenne, a hiányról az a hatósági közeg, aki azt észreveszi, hivatalos leletet készítsen. Ez az utóbbi feljegyzés ugyan

a közjegyzői okirat bemutatott hiteles kiadványára vagy másolatára nem vezetendő reá, de csak azért, mert a közjegyző illetékkiszabás végett az okiratot úgyis bemutatni tartozván, a pénzügyi hatóság a közjegyző által helytelenül kiszámított illetve a fél által befizetett összegről meggyőződést szerezhetvén, a bírságot ettől függetlenül is kiszabhatja.

Eltételezve attól, hogy a százalékos illeték alá eső okiratok illetéke 50 pengőig bélyegben az ügylet megkötésekor lerovandó s így a bélyegben lerovandó illeték az eddigi háromszorosává emelkedett, sokszorososan megnehezíti nagyobb ügyleteknél az ügyletkötést az, hogy annak illetékét 15 nap alatt teljes összegében be kell fizetni. A gyakorlati élet mindennap igazolja azt, hogy az ügyletek egész sora marad el az illeték magassága miatt. Most ezenfelül az ügyletek egész sora marad el azért, mert az ügyletek illetéke az eddigi szokástól eltérően azonnal fizetendő. Mindezekről eltekintve igen komoly okok szólnak amellett, hogy a pénzügyi kormányzat az illetékezésnek ezt a módját elejteni vagy legalább módosítani lesz kénytelen, mert míg kijelenti rendeletében, hogy a befizetést elfogadó hivataloknak arra kell törekedniök, hogy a hiányos befizetések előfordulását a felek kellő tájékoztatásával a lehetőségig megelőzzék, mégis ez csak óhaj és nem kötelesség, amivel ellentétben szigorú és elmulthatatlan kötelességévé tétetik, hogy a hivatalos leletet felvegye és kétszeresen felemelt illetéket szabja ki; — mindez pedig tarthatatlan állapotokat fog teremteni. —

Ha valamely százalékos illeték alá eső jogügyletet ügyvéd vagy községi jegyző szerkeszt, úgy az illeték kiszabása, illetőleg megállapítása tekintetében ezeket semmiféle kötelezettség nem terheli. Egészen más a helyzet a közjegyzőnél. A rendelet 8. bekezdése ugyanis kimondja, hogy a közjegyző feltüntetni tartozik úgy az okiraton, mint a záradékban, hogy az okirat mily összegű közvetlen illetékfizetési kötelezettség alá esik s a fél a közvetlen illetékfizetést az okiratnak az ő részére kiállított hiteles kiadványa vagy hiteles másolata felmutatásával maga teljesíti, amelynek záradékába a közjegyző bejegyezte, hogy az illeték összege mennyi. Végeredményben bár a rendelet nem mondja ki azt, hogy az illeték kirovása tekintetében a közjegyzőt felelősség terheli, mégis azonban tekintettel arra, hogy a fél a hiteles másolat vagy kiadvány felmutatásával teljesíti a fizetést, nyilvánvaló, hogy amennyiben a közjegyző helytelen összegben állapította volna meg az illeték mértékét, úgy az ügyfél a közjegyzőt fogja felelőségre

vonni. Kétségtelen továbbá az is, hogy amennyiben az ügyfél a kiszabott bírságot megfizetni tartozik, azt a közjegyzőre fogja hárítani akarni. Hogy ez sikerülni fog-e vagy sem, az bírói mérlegelés dolga. Nem messze fekszik az a feltevés, hogy ilyen esetben a közjegyzőt a bíróság műhibájáért el is fogja itélni. Nem elég tehát az, hogy az ügyfél a bírságért magáért már neheztelni fog a közjegyzőre (enyhén szólva), hanem esetleg anyagi felelősség is terheli azért a kötelezettségért, amelyet a rendelet reá rótt arra a közjegyzőre, akinek sohasem állott köteletségében a pénzügyi szabályok oly magas fokú ismerete, amely a hibátlan kiszabást számára lehetővé teszi s amely köztudomás szerint minden adóhivatalnál a legnehezebb teendő. Bámulatra méltó a pénzügyigazgatás merész elhatározása akkor, amikor évtizedek óta húzódik attól, hogy megfelelő új hivatalos összeállítást bocsásson a jogkereső közönség rendelkezésére. Egyetlen remediumnak az látszik, hogy a közjegyző a következő záradékot vezesse az okiratra és a hiteles kiadványra. „Ezen okirat illetve legjobb tudomásom szerint 60 Pengőt tesz ki, a kiszabás kifizetés előtt felülvizsgálandó.“ Ezzel a közjegyző szerény nézetem szerint a felelősséget magáról elhárította. —

Közlemények.

Vitézzé avatás. *Hirman Ferenc dr.* abádszalóki kir. közjegyző vitézzé avattatván családi nevét „*Bodroghy*“-ra változtatta.

Az igazságügyminiszterium gyakorlata örökbefogadások jóváhagyása ügyében. Az örökbefogadási szerződések kormányhatósági jóváhagyása kérdésében az igazságügyminiszterium nem folytat egyöntetű s anyagi és alaki nézőpontból kifogás tárgyává nem tehető gyakorlatot. A legritkább esetek közé tartozik, hogy egy örökbefogadási szerződést minden nehézség és pótlásra való felhívás nélkül jóváhagyjon. A legkörültekintőbb fél is kevésbé leleményesnek bizonyul az igazságügyminiszteri referensekkel szemben, akik a legtökéletesebben felszerelt kéreknél is találnak a visszautasításra alkalmas, illetve pótlást igénylő ugynevezett okmányt. Ezuttal csak egy konkrét esettel kívánunk foglalkozni, nem mintha nem állana az esetek nagy bősége rendelkezésünkre, de mivel ennek az esetnek részletei az igazság-

ügyminiszterium gyakorlatára fölöttébb jellemzők. A fél képviselője a szóbanforgó esetben is minden eshetőségre számítva igyekezett a kérést minden lehető igazoló iratokkal bőségesen felszerelni. Kapja ennek ellenére az igazságügyminiszterium I. 866/1931. számú határozatát, mely szerint örökbefogadó állampolgársága legújabb keletű okirattal igazolandó. Megjegyzendő e részben, hogy a kéréshez csatolták az örökbefogadó születési anyakönyvi kivonatát és erkölcsi bizonyítványát, amelyek szerint az örökbefogadó Budapesten született, jelenleg is itt lakik s néhai férje a szintén becsatolt halotti anyakönyvi kivonat tanúsága szerint Budapesten halt el. Ezek az igazolt tények örökbefogadó magyar állampolgárságát ha nem is kétségtelenné, de — ami talán elégséges volna az örökbefogadás jóváhagyásához — törvényesen vélelmezetté teszik. A trianoni békeszerződést becikkelyező 1921:XXXIII. t.-c. VII. cím 61. cikke által nem érintett az 1879. L. t.-c. 19. §-a szerint, aki magyar területen született és ott lakik, amíg idegen honossága igazolva nincs, magyar állampolgárnak tekintendő. A folyamodó mindezek ellenére kénytelen volt beszerezni nem kis utánjárás és költséggel az örökbefogadó állampolgársági bizonyítványát s az ezzel felszerelt kérést újból benyújtotta abban a naivnak bizonyult reménységben, hogy most már a jóváhagyásnak semmi akadálya sincs. Természetesen tévedett. Újból visszakapta a kérést azzal, hogy örökbefogadott özvegy anyjának beleegyező nyilatkozata bíróilag, vagy közjegyzőileg hitelesítendő. A jámbor folyamodó méltán elcsodálkozhatott a hivatalos eljárások komolyságán. Ugyanaz a beleegyező nyilatkozat az igazságügyminiszterium előtt volt az első alkalommal is. Ha ennek nagy fontosságot tulajdonít a miniszterium, nem lett volna helyesebb, méltányosabb és komolyabb dolog erre vonatkozó kifogásait a féllel mindjárt az első alkalommal közölni? Erre a kérdésre józanul indokolt feleletet adni nem lehet. Ettől eltekintve, az örökbefogadott 40 éves s így özvegy anyja beleegyező nyilatkozatát igazán csak túlmenően fölös óvatosságból csatolta. Az anya Csehországban egy kis községben lakik, ahol sem közjegyző, sem bíróság nincs. A járási székhelyig hosszú és költséges az út, így tehát aláírását a polgármesteri hivatal által igazolta. E ténykörülményekre utalással a folyamodó kérését ismét benyújtotta jelezvén abban, hogy önálló keresettel bíró nagykorú egyén lévén, a szülői beleegyezés olyan fontossággal nem bírhat, hogy a községi igazoláson felül a bírói, vagy közjegyzői

hitelesítés is megkivántassék. A folyamodó természetesen ezuttal is tévedett. Ismét visszakapta a kérését azzal, hogy az 1928. április 16-án kihirdetett csehszlovák törvény 2. §. 1. és 8. §. 1 bekezdései szerint az ilyen nyilatkozatok bíróilag, vagy közjegyzőileg hitelesítendők. Ekként tehát a kérést magyar törvényekre való hivatkozással visszautasítani nem lehetvén, kénytelen az igazságügyminiszterium külföldi törvényre hivatkozni, mintha azt a magyar igazságügyminiszterium ilyen diskrecionárius jogköre alá tartozó eljárásban bármi vonatkozásban respektálni volna köteles. Az ilyen, a hivatali komolyságot javarészen nélkülöző eljárás a kormányfőhatóságok hivatalos tekintélyének öregbitésére alkalmas sehogysém lévén, sokkal helyesebb volna a jóváhagyási kéréseket teljesíteni, vagy a teljesítést megtagadni, azonban minden indokolás nélkül és egy határozatban. A jelenlegi gyakorlat mellett ugyanis lehetetlen egy laikus felet megnyugtató módon biztosítani afelől, hogy örökbefogadási szerződése a kormányhatósági jóváhagyást el fogja nyerni s ha nem, miért nem.

A gyors és minden bürokratizmustól ment árvaszéki ügykezelés. Köztudomású tény, hogy az árvaszékek az elintézés alá eljűk kerülő ügyekben elsősorban különös előszeretettel és szigorúsággal az illetékesség kérdését teszik vizsgálat tárgyává s ha egy mód van rá, átutalják az ügyet más árvaszékhez. Itt persze újból kezdődik az illetékesség vizsgálata s nem egyszer megtörténik, hogy egy ügy illetékességből egy pár árvaszékot megjár s esetleg ugyanazt az árvaszékot is több ízben. Természetesen ez az előkészítő eljárás alapos időt vesz igénybe, hiszen tudnivaló, hogy egy árvaszéki megmozdulás legalább egy havi idővel kitolja az ügy befejezését. Azt irtuk „legalább“ ennek illusztrálásául szolgál egy konkrét eset, ahol a közjegyző ez évi június 9-én beterjesztette a hagyatéki ügyiratokat Pest vármegye árvaszékéhez. Október 8-án tehát csak négy hónap mulva kézbesítik neki az árvaszék 563971/1931. számú határozatát, mely szerint a lefolytatott eljárás eredményeként az iratokat illetékességből Budapest székesfőváros árvaszékéhez áteszik. Ilyen bosszorkányos gyorsaságú árvaszéki ügykezelés mellett a közjegyzőknek minden oly irányú igyekezete, hogy a hagyatéki ügyeket gyors befejezéshez juttassák, sajnálatosan meddő marad. Viszont a bürokratizmusnak károsan tultengő mértéke szükséges ahhoz, hogy az árvaszék egy egyszerű hagyatéki ügyben az illetékesség kérdésén csak négy hónapig tételődjék.

A budapesti központi kir. járásbiróság elnökének körirata. A budapesti központi kir. járásbiróság elnöke a területén működő közjegyzőkhöz köriratot intézett, amelyben a bírósági ügyvitel és ügykezelés ellenőrzése közben szerzett azon tapasztalatról emlékezik meg, mely szerint a közjegyzők az 1894. évi XVI. t.-c. továbbá annak módosítása tárgyában hozott 1927. évi IV. t.-c. továbbá az örökösödési eljárásra vonatkozó rendeletekben előírt jogszabályokat nem minden esetben tartják szigorúan szem előtt. Ez okból az a cél, amely a bíróság tehermentesítése tekintetében a törvényhozást vezette, nem mindenben érhető el.

A körirat, amelyet javarészen általános vonatkozásaira tekintettel részletesebben ismertetni szükségesnek tartunk, hangsúlyozottan kiemeli, hogy a megjegyzések az örökösödési eljárás körül végzett érdemleges munkát nem érintik, mivel ebben a tekintetben a közjegyzőket csak elismerés illetheti. Inkább az egyöntetűség hiánya s néhány alaki természetű jogszabály figyelmen kívül hagyása az, amire a közjegyzők figyelmét felhívni kívánja, mivel ezeknek a szabályoknak be nem tartása a hagyatéki ügyeket elintéző bírósági fogalmazó személyzet munkaterhét nagy mértékben növeli.

A körirat ezek után az elnöki megjegyzéseket részletezi az alábbiakban:

1.) A hagyatéki leltározásnál ha valamelyik érdekelt bizonyos hagyatéki vagyontárgynak a hagyatéki kimutatásba való felvételét ellenzi, az 1927. évi IV. t.-c. 6. §-ának utolsó bekezdése értelmében a bíróság döntése a legritkább esetben kérendő ki, mivel hogy ez más nem lehet, mint az, hogy a leltározás foganatosítandó. A bíróság határozatának kikérését abból az indokból is célszerűtlennek találja az elnök, mivel az ilyen jelentés följajstrom számot kap s az ügyiratok végleges beterjesztésekor a hasonló nevek miatt könnyen megtörténhetik, hogy ugyanaz a hagyatéki ügy több följajstrom számot kap, ami természetesen csak zavart okozhat.

2.) A leltározással kapcsolatosan a 11000/1928. I. M. rendelet 35. §-a rendelkezéseinek megfelelően a közjegyző részéről ellenőrzendő az, hogy a hagyatéki kimutatást megfelelően állították-e ki, ha nem, az hiány pótlás végett visszaadandó a leltározó közegnek.

3.) A hagyatéki tárgyalási jegyzőkönyvből készítendő kivonat az 1912. évi VII. t.-c. 29-ának megfelelő legyen, ne tartalmazza

azonban a tárgyaláson megjelentek felsorolását és a felek jogvitáit. A kivonat a hagyatéki ügy rövid megjelölése után e négy pontból álljon; I. a hagyaték állaga, II. örökösök megállapítása, III. osztály, IV. megkeresések a hagyatékra az örökösök részére leendő tényleges átadása iránt. Mindez lehető rövidséggel veendő fel a jegyzőkönyvekbe s ezek alapján a kivonatokba. A körirat szerint ugyanis az elnök több alkalommal tapasztalta, hogy a kivonatok egyszerű hagyatéki ügyekben is ugyanazon szövegrészek többszöri ismétlésével ívekre terjednek, amely körülmény az érthetőség rovására is megy s a költségzaporítás látszatát is felkeltheti.

4.) A kivonat megkereső részébe a közjegyzői költségek jelzálogjogi biztosítása iránti megkeresést bevenni nem kell. Úgy a költség megállapítást, mint a jelzálogi biztosítást a betérjesztő jelentésben kell kérni.

5.) Ha az átadás érdekében a telekkönyvi hatósághoz, vagy más hatóságokhoz megkeresést kell intézni s e megkereséshez okirat csatolandó, azt a megkeresés szövegrészeiben és az értesítő rész vonatkozó száma alatt is külön fel kell tüntetni.

6.) A kivonatokba a közjegyzői díj felszámítását soha nem szabad felvenni.

7.) A kivonatok értesítő része a törvénykezés egyszerűsítéséről szóló 1930. évi XXXIV. t.-c. rendelkezéseinek megfelelően akként készítenendő el, hogy a telekkönyvi hatóságok a hagyaték átadó végzéseket, azok jogerőssége után az illetékkiszabási hivatalokkal egyidőben kapják meg.

8.) A kivonatok elkészítésénél is figyelem fordítandó a Pprts. 154. §-ának a perenkívüli eljárásoknál alkalmazandó arua a rendelkezésére, hogy ha a félnek meghatalmazotija van, a végzést ennek kezeihez kell kézbesíteni s helytelenül sorolják fel értesítendőeknek a megbízott ügyvélek ügyfeleit is. Mind ez zavart okoz abból a szempontból is, mivel a jogorvoslat szempontjából ugyanis csak a meghatalmazott részére való kézbesítés ideje az irányadó.

9.) Ahol nincs meghatalmazott, a felek lakcíme pontosan feltüntetendő.

10.) Ha külföldön őrzött hagyaték átadásáról van szó s a megkeresést külföldi intézethez kell intézni, ilyen esetekben nem maga az intézet, hanem az a külföldi bíróság keresendő meg, amelynek területén az illető intézet székel.

11.) Ha a kivonat több ívből áll, azt egész íveken s nem felíveken kell szerkeszteni.

12.) Díjak felszámításánál a gyámhatóságok részére készített másolatok díját a bíróság által megállapítandó költségektől elkülönítve kell felszámítani.

13.) Perre utasítás után és póthagyaték tárgyalása esetén a később készült tárgyalási jegyzőkönyvet nem szabad az alaphagyatéki tárgyalási jegyzőkönyv folytatásaként felvenni, mivel az új jegyzőkönyv a betérjesztés után új lajstrom számot kap s a kifogásolt gyakorlat esetén az iratok kezelése megnehezítették. Póthagyatékoknál a jegyzőkönyvben is feltüntetendő, hogy az póthagyatéki eljárásról készült. Perre utasítás után való átadásnál az a fél, aki a pert meg nem indította, az értesítendőkhöz fel nem vehető.

14.) Kivonatokból a bíróság részére nem egy, hanem kettő példányt kell csatolni.

15. Az értesítendőkhöz jegyzékét abban az esetben is ki kell állítani, ha az iratokat perre utasítás végett terjesztik be a bírósághoz.

16.) A bírósághoz félévelként betérjesztendő lajstrom másolat 7. 11. és 12. rovatai is megfelelően kitöltendő. A tevékenységi kimutatásban a betérjesztett ügyek száma mellett a befejezetlenség okát is röviden meg kell jelölni.

A körirat a befejező részben arra kéri a közjegyzőket, hogy igyekezzenek a félvek végén lehetőleg kevés befejezetlen ügyet hagyni. —

A köriratban foglaltakra meg kell állapítanunk, hogy az egyes pontokban kifogásolt ténykedések csupán olyan az ügykezeléssel kapcsolatos kérdések, amelyek sem az 1894. évi XVI. t.-c. sem a novella az 1927. évi IV. t.-c. kifejezett rendelkezéseit nem érintik. Az a beállítás tehát, mintha a közjegyzők az örökösödési eljárásra vonatkozó alaki szabályokat nem tartották szigorúan szem előtt, alappal a köriratban részletezett megjegyzések mérlegelése után sem bír. Itt csupán a törvény, vagy rendelet által nem szabályozott célszerűségi, illetve kezeléstechnikai kérdésekről van szó, amelyeknél a felek érdekei és a bíróság tehermentesítésének kérdése lehet a döntő, azonban az ilyen vagy amolyan ténykedés még korántsem egy jelentőségű a jogszabálysértéssel.

Meg kell állapítanunk továbbá, hogy a közjegyzők gyakorlata a megjegyzésekben érintett kérdésekben az elnöki véleménynek eddig is javarészből megfelelő volt. Megjegyezzük azonban, a körirat azon megállapításával szemben, mely szerint ha a feleket

ügyvéd képviseli, az értesítendők közé a megbízó ügyfeleket felvenni nem kell, hogy célszerűség szempontjából, különösen fontos és nagyobb ügyekben — ez az eset pedig az, ahol ügyvédi képviselet van — rendszerint kívánatos, hogy minden fél birtokában legyen egy-egy átadó végzés, ami a sajátja s ami mindig kéznél van, ha szükség van rá. Tudunk esetet, amikor a bíróság az ügyvédeken kívül a felek részére is bekért külön kivonatokat. Véleményünk szerint a leghelyesebb megoldás az volna, ha az egyesítendők közé az eljárás gyorsítása és egyszerűsítése céljából csupán az ügyvédek volnának felveendő, kezeikhez azonban annyi példányban volna kézbesítendő az átadó végzés, hogy minden megjelölt megbízó ügyfelének abból egy-egy példány jusson.

Azt viszont teljes egészében magunkévá tesszük, hogy az osztálykivonatok a 3. pontban foglaltaknak megfelelően úgy készíttessenek, hogy azokban csak azok foglaltassanak, amik a törvény rendelkezései szerint odatartoznak s azok is lehető rövidséggel, — hogy az osztálykivonatok írásdíjai fölöslegesen ne szaporíttassanak. Magunk is láttuk és a leghatározottabban el is ítéltük az osztálykivonat-szerkesztés oly módját, hogy a kivonat elején e szavak után: „A tárgyalásra idéztettek illetve arról értesítették:“ oldalakon át következett az örökösök s sok hagyományos stb. felsorolása, azután megint e szavak után: „A tárgyaláson megjelentek:“ ismét hosszú felsorolás. Annyira nem helyeseljük az ilyen eljárást, hogy helyénvalónak tartanók, ha a mindenesetre igen szórványosan előforduló ily konkrét esetről a bíróság értesítené a kamarát.

Annak különösen a budapesti bíróságoknál gyakran előforduló esetnek elkerülése végett, — s ezt kellett volna a köriratnak hangsúlyoznia — hogy ugyanaz a hagyatéki ügy több főlajstrom számot kap s így a külön kezelés zavart okoz, kívánatos volna, ha a közjegyzők az ügyiratok végleges betérjesztése előtt csak kivételesen indokolt esetekben forduljanak a bírósághoz. Így az 1927. évi IV. t.-c. 5. §. rendelkezései szerint a kihirdetett eredeti magánvégrendelet a kihirdetési jegyzőkönyv másolatának kapcsán a hagyatéki bírósághoz betérjesztendő. Ha az örökösödési eljárás már folyamatban van, vagy lesz, ez a betérjesztés minden joghátrány nélkül megtörténhetik a hagyatéki ügyiratok végleges betérjesztésekor. A 11000/1928. I. M. rendelet 46. §-ában előírt jelentés ugyancsak a fenti indokból csupán kivételes esetekben volna betérjesztendő. Ugyanazon t.-c. 1. §-a rendelkezik arról, hogy ha az örökösödés Budapesten az I-III. kerületekben halt el s utolsó lakása

a IV-X. kerületekben volt, a halálesetfelvétel az illetékesség felülvizsgálása céljából betérjesztendő a hagyatéki bírósághoz. Ez a minden komoly indok nélkül való betérjesztés is nyugodtan mellőzhető volna, sajnos azonban ez a kifejezett jogszabályra való tekintettel csupán módosító rendelet alapján volna lehetséges. Az eljárás egyszerűsítése érdekében azt is helyes gyakorlatnak kell minősítenünk, ha a közjegyzők a 11000/1928. I. M. rendelet 18. §-ában előírt azon kötelezettségeknek, mely szerint a kihirdetett végrendeletek másolatait az illetékkiszabási hivatallal közölniök kell, ha örökösödési eljárás van folyamatban, akként tegyenek eleget, hogy a hagyatéki kimutatás illetékkiszabási másolatához csatoljanak egy végrendelet másolatot is.

Mindezek mellett még sok olyan eljárási részletkérdés van, amelyet a közjegyzői gyakorlat a felek s a bíróság tehermentesítése érdekében kifejezett jogszabály hiányában is helyesen old meg s egy-két a kelleténél több vagy hosszabb osztálykivonattal talán még sem lehet indok arra, hogy a közjegyzőkkel szemben az eljárási szabályok be nem tartásának vádja emeltesse.

A közjegyzői díjak most már egyre sűrűbben pertraktálnak. A Pesti Napló mellékletét képező Iparos és Kereskedő Napló f. é. szeptember 29.-i számában a „A csengeri órásmester, a közjegyző és a forgalmi adó“ hangzatos cím alatt — érdemben természetesen alaptalan — cikk jelent meg, mely egy 100 P-s váltó óvásával kapcsolatban felszámított költségeket és díjakat kifogásolta, megjegyezve, hogy a közjegyző „még a fuvar és távirati — értesítő távozási — díj után sem restellte a 3%-os forgalmi adót felszámítani.“

Természetesen nem polemizálunk e kitünő cikk szerzőjével (aki fáradságot nem vett magának, hogy előzetesen bárhol meggyőződött volna a felszámítás jogosságáról), csak arra használjuk fel ismét az alkalmat, hogy ezzel kapcsolatban is *ismételten felhívjuk a kartársak figyelmét a mai viszonyok által parancsolt nagyfokú méltányosság gyakorlására.*

Illetékügyi Útmutató címen *Antalffy Zsirus Aladár dr.* budapesti kir. közjegyzőhelyettes egy kis könyvet adott ki, mely az illetékügyi kérdések zürzavarában való eligazodásra jól használható segédeszköz. A mű bevezetőben az általános kérdéseket, azután alphabetikus sorrendben az egyes illetéktételeket tárgyalja. A szerző bevezető soraiban helyesen mutat rá, hogy az illeték díj-jegyzék különös nyelvezete s a számtalan pótlás-foldozás, a szabályok alkalmazásában jelentkező elasticitás s az azokban rejlő s: k

ellentmondás egyfelől nehéz feladatok elé állítják azt, aki az illetéket kiszabja (most az esetek igen nagy részében a kir. közjegyzők), másfelől indokoltá teszik, hogy ezt az immár tarthatatlan szabályozást állandóan szakszerű kritikával támadjuk.

Közjegyzői díjszabás. A közismert és a gyakorlatban bevált dr. Kepes-féle díjszabási kézikönyvnek az újabb törvényes intézkedések és gyakorlat és különösen az új illetéki szabályok figyelembevételével helyesbített és teljesen átdolgozott III-ik kiadása sajtó alatt van. A szerző 1—2 héten belül a kartársaknak megküldi. Utánrendelés csak a szerzőnél eszközölhető.

Rendeletek.

4740/1931. M. E. sz. A magánszolgálati vagy munkabérvizonyból és a tantiémekből származó jövedelmek különadójának felemelése (B. K. 203.)

4750/1931. M. E. sz. A háztulajdonosok terhére kivetendő szükségadó. (B. K. 203.)

4590/1931. M. E. sz. A földteherrendezésre irányuló tárgyalás megindításának elrendelésére vonatkozó végső időpont megállapítása. (B. K. 203.)

4800/1931. M. E. sz. Az általános forgalmiadó (adóváltság) kulcsának felemeléséről. (B. K. 206.)

4950/1931. M. E. sz. A külföldi fizetési eszközök és érték-papírok, valamint a külföldi pénzürtékre szóló követelések kötelező bejelentése (B. K. 213.)

Kérelem. Vettük a következő sorokat: „Illetékügyi Utmutató címen egy kis könyvem jelent meg. Tekintettel az 5100/1931. M. E. rendelet nagy fontosságára és arra, hogy a közjegyzői eljárás egyik legfelelősségteljesebb ágában a rendelet nagy változást hozott magával, azt barátaim tanácsára a lap igen tisztelt olvasóinak megküldöttem.

Miután szakmunkáról volt szó, annak szélesebb körben való terjesztésére nem számíthattam s azért árát a kis példányszámhoz kellett megszabnom, hogy készkiadásaim megtérüljenek. Ez szolgáljon az ár tekintetében magyarázatul.

Engem a könyv megküldésénél a köznek teendő jószolgálat szándéka vezetett s nem a haszonhajtó vállalkozás. Kérem, hogy akik a könyvet megtartani szivesek voltak, annak árát beküldeni sziveskedjenek.

Dr. Antalffy Zsiros Aladár.

Judicatura.

86. Végrendelet kihirdetése perre utasítás után. Az első kérdés az, hogy végrendelet (akár írásbeli, akár szóbeli) kihirdetésének az örökösödési eljárás befejezése után lehet-e helye, különösen akkor, amikor az eljárás perreutasítással végződött és az örökösödés kérdésének elbírálása így a perbíróság kezében van?

A felfolyamodó álláspontjával ellentétben ki kell mondani hogy a végrendelet kihirdetése az örökösödési eljárás befejezésével össze nem függ. Az Öe. 24. §-a kimondja, hogy minden végrendelet kihirdetendő, még akkor is, ha a 2. §. 1—4. pontjának esete (vagyis az eljárás hivatalból megindításának esete) fenn nem forog. A végrendelet kihirdetésének kötelezettsége tehát a bíróságra nézve, minthogy ez az eljárástól független kötelezettség, az adott esetben is fennforgott.

Ami azonban a kihirdetés módját illeti, a járásbíró eljárása jogszabálysértő volt.

Az Öe 32. §-a kimondja, hogy ha a szóbeli végrendeletről a tanúk által aláírt feljegyzést mutatnak be, a végrendeleti tanúk kihallgatása mellőzendő.

Minthogy adott esetben ily feljegyzés bemutatott, a tanúk kihallgatásának nem volt helye.

Az Öe. 33. §-a pedig azt mondja ki, hogy a szóbeli végrendelet tanúinak eskü alatti kihallgatása a hagyatéki bíróság által az örökösödési eljárás folyamán elrendelhető.

Adott esetben az eskü alatti kihallgatás tehát azért volt jogszabálysértő, mert az örökösödési eljárás az eskü alatti kihallgatás előtt már befejezést nyert, de az eskü alatti kihallgatásnak célszerűsége egyébként sem forgott fenn, mivel a szóbeli végrendeleti tanúk az örökösödési perben is tanúként voltak bejelentve (l. a 69. sorsz. mellékletét) s azoknak a perbíróság előtti kihallgatása a perrendtartás követelte közvetlenség elvénél fogva is célszerűen ott eszközölendő.

Mindezeknél fogva az elsőbíró a végrendelet kihirdetésével kapcsolatban végzett jogszabálysértő eljárását meg kellett semmisíteni s meg kellett változtatni azt a végzést, amely szerint helyt adott a törvényes öröklési jogcímen fellépők ama kérelmének, hogy a szóbeli végrendelet tanúinak kihallgatásáról felvett jegyzőkönyv kihirdetessék és a kir. közjegyzőhöz átitéssék. Utóbbi

rendelkezésnek ugyanis a végrendelet — kihirdetés megsemmisítésével, egyebektől eltekintve is, oka fogyott.

Az elsőbíróság végzésének azt a megállapítását, hogy a szóbeli végrendelet érvényes, a kir. törvényszék hatályon kívül helyezte, mert ily megállapítást a felek egyike sem kért, de ennek, mint örökösödési perenkívüli eljárás hatáskörén kívül eső megállapításnak, egyébként sem volt helye. B. Tvsz. 21. Pí. 7793—1930.

Szerkesztői üzenetek.

—y. Az ill. szab. 52. §. b.) pontja szerint a *conversionális mentesség* csak akkor adható meg, ha a jelzálogkölcson-követelés átváltoztatásáról van szó. Ha tehát az első ügylet váltóbiztosítéki okirat alapján létesült jelzálogkötés volt, a conversionális mentességet nem adják meg.

Házastársak közti vagyoni jogi viszonyokat szabályozó magánokirati szerződés közokirat erejével nem ruházható fel, hanem közjegyzői okiratba foglalandó. Közokirat erejével u. i. csak már érvényesen megkötött magánokirati szerződés ruházható fel. Házastársak közti ily magánokirati szerződés pedig semmis s ami pedig semmis, az nem emelhető közokirat erejére.

L. Nekünk ebben a kérdésben nem ez a nézetünk, hanem szerintünk örömmel üdvözölni s támogatni kell minden ily irányú munkálkodást, különösen annak, akiről tudott dolog, hogy egyébként erősen ápolja a collégiális érzést.

A. E. Beküldetett hozzánk egy, a kamarához intézett jelentés, azon levélbeli kérelemmel, hogy miután a „*kamarai nyugdíjintézet* könyveinek felfektetése végett a kamara a személyi adatok s a fizetendő nyugdíjjárulék megjelölését kéri és miután arról az illetőnek „*halvány fogalma sincs*“, -irjuk be az általunk *legméltányosabbnak gondolt* összeget s ezután a jelentést kiállítsuk.

Sok mindenféle kérés, kérdés jő hozzánk, amelyeket szivesen, sokszor türelmesen, lehetőleg elintéztünk. Ez a kérés azonban oly különös, s oly nagyfokú közönyösségre vall, hogy erre itt válaszolunk.

A Nyugdíjszabályzat 39. §-a világosan megmondja, mennyi a helyettesi jogosultsággal bíró jelölt nyugdíjjáruléka, az illetmények 4%-a. Miután a kérdező illetményeinek összegét nem ismerjük, nekünk aztán joggal nincs *halvány fogalmunk* a fizetendő nyugdíjjárulék összegéről.

Dunántulon nem megosztott helyen működő kir. közjegyző cserélne városon működő kir. közjegyzővel. Cím a kiadóban.

253. **Ügyvédi vizsgával és 1½ évi jelölti gyakorlattal közjegyzőjelölti állást keresek.** Január 1-én megnyílik helyettesi jogosultságom. Beszélek németül, franciául, angolul és szerbül. Ajánlatokat „Bácska“ jelígre a kiadóba kérem.

254. **Közjegyzőhelyettes több mint 10 évi gyakorlattal—folyó évi önnálló működésének megszüntével — november 1-től helyettesi állást keres.** Megkeresést „Perfect“ jelígre a kiadóhivatal továbbít.

255. **Fiatalkorú munkabíró közjegyzőhelyettes mérsékelt igényekkel és elsőrangú referenciákkal budapesti irodában állást keres.** Dr. Farkas Gábor Budapest, I., Lágymányosi-utca 17/a.

256. **Állandó helyettesi állást keresek lehetőleg gimnáziummal bíró városban okt. 1-re.** Van árvaszéki-, ügyvédi- és 2 évi helyettesi joggyakorlatom. Iroda önnálló vezetését elvállalom. — Dr. Doszpoly Dezső kir. közjegyzőhelyettes, Hódmezővásárhely.

257. **Budapesti közjegyzői irodában okleveles ügyvéd jelölti állást keres, jelölti ideje leteltével mint helyettes állandóan maradna.** Állást szerény fizetéssel azonnal elfoglalná. Cím: Dr. Horváth Sámuel ügyvéd, Enying (Veszprém megye).

258. **Közjegyzőhelyettesi állást keres 10 évet meghaladó ügyvédi és 7 évi, dr. Kepes János székesfehérvári kir. közjegyzőnél eltöltött joggyakorlattal Dr. Herényi Jenő kir. közjegyzőhelyettes.** (Lakcím: Székesfehérvár, Bercsényi-utca 43. szám.)

259. **vitéz Barcza Ferenc dr. dunavecsei kir. közjegyzőhelyettes, helyettesi állást keres.**

260. **Vizsgázott telekkönyvvezető 4 évi közjegyzői irodai praxissal, teljesen önnálló munkaerő a fogalmazás terén is, vidéki közjegyzői irodában elhelyezkedést keres.** Cím a kiadóban.

261. **Perfect közjegyzői segédnő, 8 évi praxissal, hagyatéki, telekkönyvi és tényleges birtoklasi ügyekben önnálló, közjegyzői iroda önnálló vezetésére képes, perfect írógépelő és könyvelő, állást keres Budapesten.** Címe a kiadóban.

262. **Önnálló közjegyzői segédnő, 11 éves gyakorlattal telekkönyvi ügyekben, írógépelésben és levelezésben perfect, Budapesten állást keres.** Cím a kiadóban.

263. **Közjegyzői irodában 5 évi gyakorlattal bíró, önnálló tevékenységet is végzett 23 éves, keresztény úrileány — kiválóan gép- és gyorsír — gépirónőnek vagy kezelőnőnek budapesti irodába szerény feltételek mellett kisegítésre is ajánlkozik.** Cím a kiadóhivatalban.

264. **Fiatalkorú, 22 éves közjegyzősegéd 4 éves gyakorlattal, állást keres vidéki közjegyzői irodában.** Kezelői teendőiben teljesen jártas. Gép- és gyorsírói vizsgával. Feltétlenül megbízható. Takács Béla, Dunavecse.

265. **Fiatalkorú keresztyén úrileány gyors- és gépirónő, egy éves gyakorlattal, szerény igényekkel azonnali belépésre állást keres.** Waisbecker Edit Horthy M.-körtér 3. b. V. 7.

Apróhirdetés egyszeri közzétételének díja:

Alkalmazottat keresőknek 2.— P.

Alkalmazást keresőknek 1.— P.